

Дискримінація в оплаті праці бюджетників

ЧИТАЙТЕ
У **СПЕЦВИПУСКУ:**
5,5 МЛРД ГРН
НЕ ВИСТАЧАЄ
ДЛЯ ЗАКРИТТЯ
ФІНАНСОВОГО
РОКУ ОСВІТЯНАМ

40%
ЧАСТКА ЗАРПЛАТИ В
СТРУКТУРІ ДОХОДІВ
УКРАЇНЦІВ

.04

АКТУАЛЬНО

Соціальні працівники потребують захисту і підтримки

Соцпрацівник, що жаліє інших, не повинен сам викликати жалість

.07

АКЦЕНТИ

ПАСПОРТИЗАЦІЯ ПО-УКРАЇНСЬКОМУ

.11

ТИ І ПРАВО

Що робити, коли адміністрація не видає трудову книжку звільненому

.12

№ 49 (667) | 06.12.2012 РОКУ

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

ДОВГО ЧЕКАЛИ | БТІ НЕ БРАТИМЕ УЧАСТІ У РЕЄСТРАЦІЇ МАЙНА

НОВІ ПРАВИЛА НА РИНКУ РЕЄСТРАЦІЇ НЕРУХОМОСТІ

КОРОТКО

ЗЛОБОДЕННО | Єдине в Україні підприємство з буріння свердловин великого діаметра ВАТ «Свердловське шахтопрохідницьке управління по бурінню стволів і свердловин» опинилося на межі банкрутства й ліквідації. **.02**

НА ЧАСІ | Що треба зробити для вирішення проблеми погашення заборгованості з відшкодування ПДВ? Як підвищити ефективність системи соціального страхування? Як виконуватиметься у 2012–2015 роках Стратегія державної кадрової політики? Які кроки для здійснення цих завдань мають зробити соціальні партнери? Ці та інші питання розглядалися 4 грудня на засіданні НТСЕР. **.03**

НАРАДА | 4 грудня в Будинку спілок відбулася нарада членських організацій ФПУ з обговорення питань щодо посилення соціального захисту населення в умовах загрози підвищення цін та тарифів. **.03**

Раїса ЧИРВА
оглядач «ПВ»

3 1 січня 2013 року на нотаріусів покладатиметься виконання функцій державного реєстратора прав на нерухомість. Це означає, що вони зможуть самостійно реєструвати об'єкти угоди. Відповідно, прерогатива БТІ перейде саме до нотаріусів. Із запровадженням таких новацій клієнти мають тільки виграти. Перше, не треба вистояти довгі черги в БТІ. По-друге, немає необхідності шукати потрібних людей, які «допоможуть» швидко зареєструвати нерухомість. Єдине, що непокоїть експертів, чи не буде плата за нотаріальні послуги позамарною, бо тоді розмови про спрощення процедури реєстрації виявляться безглуздими. В свою чергу, чиновники одночасно переконають, що після того, як працюють нові правила, процедура оформлення прав на об'єкти нерухомості скоротиться з 2 місяців, як нині, до 2 тижнів. А з 2014 року – й узагалі до 5 днів. А доки тривають розмови, як і коли на повну силу запровадяться нові правила, у БТІ довшають черги та зростає вартість послуг посередників... **.08**

Наталія ЧЕГОДАР: Профспілки – надійний партнер у підвищенні соціальних стандартів **.05**

ЧИ ПОТРІБНЕ БТІ?

додатуйтеся до обговорення на нашому сайті www.psv.org.ua

ЗЛОБОДЕННО | БОРОТЬБА ЗА ЖИТТЯ

ЄДИНЕ В УКРАЇНІ ПІДПРИЄМСТВО
ПО БУРІННЮ СВЕРДЛОВИНИ ВЕЛИКОГО
ДІАМЕТРА – НА МЕЖІ БАНКРУТСТВА(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Про це повідомив голова первинної профспілкової організації шахтопрохідницького управління Валентин Гончаров. «Наш колектив 8 місяців не отримує заробітної плати, люди масово звільняються, з 300 працівників на підприємстві залишилися тільки 80 – це або ті, хто вже отримує пенсію, або передпенсійного віку. Заборгованість із зарплати складає 3 млн грн, – розповів він. – Коштів на виплату заборгованості, вирішення соціально-економічних потреб трудящих в управлінні просто немає. З 2011 року наше підприємство не виконало жодного великого замовлення». При цьому слід зазначити, що попит на роботи Свердловського ШПУ є. На початку 2012 року підприємство виграло тендер на буріння повітроподавальної свердловини на шахті «Довжанська-Капітальна» ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит», якою мало надходити повітря на горизонт 1100 метрів, також упродовж року були виграні тендери на буріння свердловин для шахти «Княгининська» ДП «Доббасантрацит», шахти «Самсонівська-Західна» ПАТ «Крас-

нодонвугілля». І це тільки великі замовлення. Але досі в цьому напрямі нічого не зроблено, оскільки документація щодо цих робіт до сьогодні перебуває на узгодженні в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості. «Поки в галузевому міністерстві не знаходять часу на узгодження необхідних документів, наше підприємство гине, – говорить Валентин Гончаров. – Парадокс ситуації в тому, що Свердловське шахтопрохідницьке управління по бурінню стовпів і свердлов-

ин є унікальним підприємством не лише в Україні. Загалом у світі організації, які можуть професійно бурити свердловини великого діаметра, всього три: в США, Китаї і нашій країні. Ми перебуваємо на межі банкрутства, наступний етап – ліквідація, після якої українським вугільникам для робіт за нашим профілем доведеться запрошувати американських чи китайських фахівців, а їхні послуги коштують втричі більше». Сьогодні Свердловське шахтопрохідницьке управління по бурінню стовпів і свердлов-

лення, але отриманих коштів вистачає лише на оплату електроенергії, обладнання та матеріалів. Керівництво, як може, намагається невеликими частинами виплачувати борги із зарплати. Але це, звичайно ж, не вирішує проблеми. «Якщо галузеве міністерство найближчим часом не погодить проектну документацію за виграними нами тендерами, підприємство просто припинить своє існування, – кажуть в Свердловському ШПУ, – і тоді бурінням свердловин на вугледобувних підприємствах України займатимуться китайці або американці».

ОГОЛОШЕННЯ

Приватне акціонерне товариство «Укрпрофтур» оголошує відбір претендентів на посаду керівника Приватного акціонерного товариства «Кіровоградтурист» (м. Кіровоград, вул. Ушакова, 1а). Спеціалізацією товариства є організація і здійснення туристичної діяльності, забезпечення створення туристичного продукту та надання громадянам і юридичним особам, в тому числі іноземним, комплексних туристично-екскурсійних та інших послуг, організація відпочинку, побуту та харчування, перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом в Україні та за її межами.

Вимоги до претендента:
– Наявність вищої освіти і

досвід роботи на керівних посадах не менше 3 років;
– Бачення шляхів формування нових економічних основ туризму як високо rentабельної галузі економіки, підвищення ефективності надання туристичних послуг, збільшення валютних надходжень, спрямування своєї діяльності на задоволення потреб і інтересів акціонерів та отримання прибутку;
– Практичний досвід керування персоналом;
– Стратегічне мислення.

Для участі у відборі необхідно надати наступні документи:

1. Заяву для участі у конкурсі;
2. Перелік документів, поданих претендентом;
3. Копію документа, що посвідчує особу, із заявою на дозвіл обробки особистих даних;

4. Заповнений листок обліку кадрів;
5. Копію ідентифікаційного коду;
6. Копії документів про вищу освіту;
7. Інформацію про досвід успішної роботи з управління товариствами, підприємствами або аналогічної діяльності;
8. Письмову заяву про відсутність обставин, які перешкоджають об'єктивному виконанню претендентом обов'язків керівника товариства або зобов'язання щодо усунення таких обставин у разі визначення переможцем відбору;

9. Рекомендації (у разі їх наявності).

До участі у відборі не допускаються особи, які мають конфлікт інтересів стосовно маїна, що перешкоджає в управлінні ке-

рівнику товариства, та/ або сфери діяльності товариства, який не може бути усунений у разі визначення претендента переможцем.

Документи приймаються впродовж 15 днів після опублікування оголошення за адресою: м. Київ, вул. Раїси Окіпної, 2, примальня ПрАТ «Укрпрофтур», з 10:00 до 16:00.

З наступного дня після закінчення терміну прийняття документів усім кандидатам, що подали документи, буде повідомлено про дату і час засідання комісії, на якому розглядатимуться заяви та документи. Додаткову інформацію щодо переліку необхідних документів можна дізнатися за тел.: (044) 568-42-13. ©

ЗІ СВЯТОМ!

7 ГРУДНЯ –
ДЕНЬ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

ШАНОВНІ СПІЛЧАНИ!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди визначеного свята – Дня місцевого самоврядування! Цей день об'єднує людей активної життєвої позиції, лідерів територіальних громад. Це професійне свято всіх, хто трудиться в органах місцевої влади, депутатів і усіх громадян, виборців, які вболівають за рідний край, дбають про його розвиток. Шановні працівники органів місцевого самоврядування!

Ваш високий професіоналізм, компетентність і відповідальність є гідним внеском у розбудову нашої країни, сприяє зростанню добробуту наших співвітчизників. Бажаю всім вам міцного здоров'я, родинного щастя, добра, благополуччя, великої творчої наснаги і нових здобутків. З глибокою повагою

Юрій КУЛИК,
Голова Федерації профспілок України

Шановні члени профспілки – працівники органів місцевого самоврядування! Від усієї душі вітаю вас і громади, інтереси яких ви захищаєте, із святом. День місцевого самоврядування – це урочистість, коріння якої сягає своєї історичної давнини. Самоврядування – це одвіку притаманний українцям лад прямої демократії, спосіб життя громади та її членів. Це давня слов'янська та давньоруська традиція, що бере свій початок із часів Київської Русі. Це свідомий вибір вільних громадян, які довіряють обраним ними представникам і наділяють їх владними повноваженнями. Пріоритетним напрямом стратегії розвитку демократії та громадянського суспільства в Україні є розширення прав органів місцевого самоврядування, наділення їх правом самостійно провадити господарсько-економічну діяльність та визначати напрями розвитку українських місцевих гро-

мад. Ніхто не знає реальні проблеми і потреби своїх земляків так, як працівники органів місцевого самоврядування. Майбутнє нашої держави неможливе без розвитку місцевого самоврядування. А тому ваша наполеглива праця, високий професіоналізм та активна громадянська позиція є запорукою успішного розвитку кожного регіону і держави в цілому. Хотілося б іще раз побажати всім, хто працює на благо територіальних громад, міцного здоров'я, щастя і непохитної віри в щасливе майбутнє України. Нехай день 7 грудня об'єднає громади в спільному прагненні зробити нашу міста, села і всю Україну щасливими й багатими. Нехай цей урочистий день додасть усім сил і наснаги на добрі справи, впевненості в майбутньому нашої держави, порозуміння і єдності задля добра і благополуччя українського народу.

Тетяна НІКІТИНА,
голова Профспілки працівників державних установ України

ПРИВІТАННЯ

ГОЛОВІ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛРАДИ ПРОФСПІЛОК
АНДРІЮ ПРИСЯЖНОМУ – 50!

ШАНОВНИЙ АНДРІЮ ВОЛОДИМИРОВИЧУ!

Федерація профспілок України вітає Вас із 50-річчям! Цей святковий день Ви зустрічаєте в розквіті творчих сил і невичерпної енергії. Ваша принциповість і послідовність у захисті соціально-економічних прав та ін-

тересів людини праці викликає повагу та є взірцем відданості профспілковій справі.

Нехай любов до людей, помножена на професійність, завжди буде для Вас джерелом натхнення в праці. Зичимо добра та земних радощів, миру та злагоди, щастя й добробуту.

НАРАДА | СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

ЦІНИ І ТАРИФИ. У ПОШУКАХ БАЛАНСУ

фото Анатолія ЛИСЕНКА

4 грудня у Будинку спілок відбулася нарада членських організацій ФПУ з обговорення питань щодо посилення соціального захисту населення в умовах загрози підвищення цін та тарифів, у якій узяв участь заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк.

Олена ОВЕРЧУК
редактор відділу «ПВ»

З ахід проходив в атмосфері мозкового штурму задля мінімізації конфліктів і пошуку конструктивних рішень із зазначеного питання. Учасники наради активно вносили відповідні пропозиції. Так, членські організації ФПУ вкотре наголосили на необхідності забезпечення рентабельності виробництва на енергетичних підприємствах для повноцінного надання послуг з енергозабезпечення населення, а також для безперервної роботи підприємств та підвищення якості цих послуг, визнали потребу формування такої тарифної політики, яка б забезпечувала прийнятну рентабельність. Однак профспілки категорично проти перекладання на плечі споживача втрат через низько-ефективні технології, погану організацію виробництва, колосальні втрати при транспортуванні. Сергій Кондрюк зазначив, що, з одного боку, завданням профспілок є захист вітчизняного товаровиробника. «Замороження» цін і тарифів призводить до того, що ви-

робники товарів і послуг стають нерентабельними. Це може спричинити невиконання державних і колективно-договірних гарантій щодо оплати праці, зокрема у таких галузях, як енергетична та житлово-комунальне господарство. Об'єктивно – начебто правильно. Однак є й другий бік медалі. Якщо поглянути на ситуацію з боку вчителя, держслужбовця або іншого пересічного українця із середньою зарплатою 2–3 тисячі гривень, то підвищення тарифів може суттєво позначитися на зростанні масштабів бідності. Слід наголосити, що більшість людей не хочуть бути пригнобленими субсидіями, люди прагнуть мати змогу платити за якісні послуги з власної зарплати, яка, у свою чергу, має бути на достойному рівні. Прикро, але на 22-му році незалежності праця в Україні й досі не є рентабельною. Дохід більшості громадян не дає змогу навіть відновити сили, не кажучи про те, щоб забезпечити сім'ю. Тому слід сконцентруватися на питанні збільшення доходів громадян, аби вони мали змогу прогнати себе та власні родини. Учасники наради зійшлися на тому, що тарифи мають бути обґрунтованими, а виробники товарів і послуг мають отримувати помірні прибутки. У свою чергу, владні структури зобов'язані вжити конкретних заходів для соціального захисту населення, спрямованих насамперед на адекватне зростання трудових доходів працівників. На завершення було висловлено побажання щодо доцільності проведення подібних дискусій стосовно найбільш актуальних і болючих питань, які потребують вирішення та визначення позиції ФПУ.

КОРОТКО

КОНСУЛЬТАЦІЇ | 4 грудня у Будинку спілок відбулася консультативна зустріч представників профспілкової сторони та сторони роботодавців із ведення переговорів щодо укладення Генеральної угоди на новий строк. У нараді взяли участь заступники Голови ФПУ Сергій Кондрюк, Григорій Осовий, керівники всеукраїнських профспілок промислового сектору та члени Спільної робочої комісії для ведення колективних переговорів із підготовки проекту Генеральної угоди на 2013–2015 роки. Переговори виявилися конструктивними та були спрямовані на пошук компромісу для узгодження позицій сторін, зокрема стосовно оплати праці. Підсумком дискусії стало взаємне порозуміння партнерів щодо необхідності пошуку компромісу, оскільки часу до підписання Генеральної угоди лишилося обмаль. Наступна зустріч партнерів у форматі засідання Спільної робочої комісії з укладення Генугоди відбудеться найближчого понеділка – 10 грудня, того ж дня планується підписання документа уповноваженими представниками Сторін з боку профспілок, Уряду й роботодавців.

ПЛЕНУМ | 4 грудня у Будинку спілок відбулося третє пленарне засідання Центрального комітету Профспілки працівників енергетики та електротехнічної промисловості України. Під час зібрання голова профспілки Сергій Шишов поінформував про заходи щодо забезпечення організаційного зміцнення профспілкових організацій, подальшого удосконалення структури Укрелектропрофспілки та дотримання статутних норм. У ході пленуму учасники дійшли висновку, що необхідно постійно вживати заходів щодо посилення мотивації профспілкового членства, придушення відтоку членів профспілки. Також ЦК постановив, що з метою подальшого зміцнення профспілки потрібно удосконалити структуру організаційних ланок відповідно до структури підприємства. Крім того, пріоритетними завданнями Президії ЦК профспілки є забезпечення загальнопрофспілкових цілей і завдань, зміцнення профспілкової єдності та солідарності.

НА ЧАСІ | НТСЕР

фото Анатолія ЛИСЕНКА

НОВІ КРОКИ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Головував на засіданні співголова НТСЕР, Голова Федерації профспілок України Юрій Кулик. У роботі Ради взяли участь голова Федерації роботодавців України, голова НТСЕР Дмитро Фірташ, заступник співголови НТСЕР від урядової сторони, заступник міністра соціальної політики В'ячеслав Коломієць.

Присутні розглянули питання про стан погашення заборгованості з відшкодування ПДВ. Заслухавши та обговоривши доповідь заступника начальника управління адміністрування податку на додану вартість та контролю за правомірністю бюджетного відшкодування податку на додану вартість Державної податкової служби України Людмили Косміної, Національна рада рекомендувала Кабміну визначити реальні обсяги залишків невідшкодованої ПДВ та бюджетної

заборгованості з відшкодування ПДВ станом на 1 грудня 2012 року та застосувати з 1 січня 2013 року інструменти для її погашення, передбачити у проекті Держбюджету України на 2013 рік достатній обсяг ресурсів для проведення бюджетного відшкодування з метою недопущення накопичення значних залишків невідшкодованого ПДВ та бюджетної заборгованості з відшкодування ПДВ у 2013 році.

Гостру дискусію викликало питання про основні положення проекту Загальнодержавної цільової програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2012–2016 роки, заступивши її фінансування, заходи соціальних партнерів щодо її виконання. Заслухавши та обговоривши доповідь першого заступника голови Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки

України Віктора Шайтана, Напрада вирішила підтримати необхідність комплексного розв'язання завдань охорони праці шляхом затвердження та виконання Загальнодержавної цільової соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014–2016 роки.

Про функціонування в Україні системи сострахування та консолідації дій для підвищення її ефективності поінформували заступник співголови НТСЕР від сторони роботодавців Олександр Мірошніченко, заступник співголови НТСЕР від профспілкової сторони, заступник Голови ФПУ Григорій Осовий.

Учасники засідання також затвердили проект Пріоритетних напрямів діяльності Національної ради на 2013–2015 роки та обговорили стан виконання першого етапу Стратегії державної кадрової політики на 2012–2020 роки.

47,9
МЛРД ГРН –
РОЗМІР
БЮДЖЕТНОГО
РЕСУРСУ НА ВІД-
ШКОДУВАННЯ
ПДВ НА 2012 РІК

РЕАКЦІЯ | ПІД КОНТРОЛЕМ

ПРОПОЗИЦІЇ ФПУ, ЇЇ ЧЛЕНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ – ПІДТРИМАНІ

Як повідомлялося раніше, відбулася робоча зустріч Голови ФПУ Юрія Кулика, керівників профспілок виробничого комплексу з міністром економічного розвитку і торгівлі України Петром Порошенком. Як повідомляє департамент виробничої політики та

колективно-договірного регулювання ФПУ, пропозиції профспілок були підтримані, визначені відповідальні, заплановані регулярні зустрічі з представниками всеукраїнських профспілок для вирішення соціально-економічних проблем у відповідних галузях промисловості та сферах діяльності.

Сподіваємося, що нарешті найбільшій питанню, зокрема з ведення переговорів щодо укладення міжгалузєвої угоди та галузевих угод між профспілками та органами виконавчої влади, розпочнеться найближчим часом. ФПУ триматиме під постійним контролем хід виконання протокольного доручення.

СПІВЧУТТЯ

ЦК Профспілки працівників радіоелектроніки та машинобудування України висловлює щире співчуття голові Запорізької обласної ради профспілки Георгію Петровичу Шаповалу із приводу тяжкої втрати – смерті матері **Олександри Трифонівни**.

У структурі доходів українців частка зарплати є критично низькою (40% замість гранично допустимих 65%), що є демотивуючим чинником для продуктивної та якісної праці. Конституція України гарантує право кожного на працю і гідну за неї винагороду, однак загалом її рівень не є гідним. Українською залишається зарплата працівників бюджетної сфери.

Як повідомляє Департамент бюджетної політики та соціального захисту апарату ФПУ (за матеріалами науковців ДУ «Інститут економіки та прогнозування» НАН України), розрахунок заробітної плати бюджетників здійснюється виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника І тарифного розряду Єдиної тарифної сітки (ЄТС), а не розміру мінімальної заробітної плати як державної соціальної гарантії. Як результат, фактично заниженою залишається зарплата близько 4 млн працівників, чим нівелюється кваліфікована праця в бюджетній сфері. Фінансування видатків на оплату праці в цій сфері здійснюється не відповідно до норм чинного законодавства, а за залишковим принципом при формуванні бюджету.

Зазначена ситуація є своєрідним прикладом соціальної нерівності та дискримінації щодо оплати праці бюджетників і триває з 2008 року (рішенням уряду від 25.10.2008 з 1 грудня 2008 р. заморожено розмір тарифної ставки (окладу) працівників І тарифного розряду для обрахунку посадових окладів бюджетників). Тож розмір посадового окладу (тарифної ставки) працівника І тарифного розряду внаслідок прийняття Кабміном постанови № 939 від 25 жовтня 2008 року став нижчим за розмір визначеної законом мінімальної заробітної плати. Тим самим повністю розбалансовано систему оплати праці за Єдиною тарифною сіткою, оскільки свого часу введення ЄТС мало на меті встановлення оптимальної диференціації тарифних ставок і посадових окладів з урахуванням складності й відповідальності виконуваних робіт. Ще більше проблем щодо оплати праці держслужбовців середньої ланки та працівників закладів соціального захисту.

Дискримінація в сфері оплати праці бюджетників не лише призводить до щомісячного індивідуального недоотримання працівниками грошових коштів, а й впливає на рівень життя членів їх сім'ї та зниження їхніх пенсій у майбутньому. Так, наприклад, за останніми даними Державної служби статистики України, найнижчі зарплати станом на 1 жовтня 2012 року спостерігалися в сфері охорони здоров'я – 2215 грн.

Хоча реформування оплати праці в бюджетній сфері триває вже багато років (наприклад, ЄТС було затверджено в 2002 р.), до сьогодні ситуація із зарплатами працівників організацій

ДИСКРИМІНАЦІЯ В ОПЛАТІ ПРАЦІ БЮДЖЕТНИКІВ

охорони здоров'я, культури, мистецтва, освіти, науки тощо залишається критичною. Головними недоліками тут є низькі ставки й оклади, незначна міжпосадова диференціація зарплати, невідповідна оцінка праці спеціалістів. У зв'язку з цим чітко простежується тенденція значного відставання рівня заробітної плати працівників бюджетної сфери від позабюджетного сектору економіки, що негативно впливає на престиж професії медика, соціального працівника, педагога, держслужбовця та призводить до відтоку кадрів в інші сфери економічної діяльності й старіння кадрів.

Чергова спроба вдосконалити систему заробітної плати працівників бюджетної сфери відбулася з прийняттям розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 січня 2011 року № 29-р, яким схвалено Концепцію удосконалення оплати праці

працівників бюджетної сфери. Концепцією передбачено низку заходів, які, на жаль, до сьогодні не виконані. Зокрема, одним із шляхів розв'язання проблеми є вжиття заходів до поетапного підвищення заробітної плати працівників окремих галузей бюджетної сфери, оплати праці яких здійснюється на основі Єдиної тарифної сітки, із забезпеченням гарантій, що встановлені законами про діяльність у галузі освіти, охорони здоров'я, культури і спорту.

Водночас грошовий розрив між розміром посадового окладу працівника І тарифного розряду ЄТС та мінімальною зарплатою станом на 1 грудня п. р. складає 295 грн (на 01.01.12 він складає 300 грн), середньозважений річний показник – 298 грн. Відтак за 12 місяців п. р. розрив зменшено аж на 5 грн. У 2011 році грошовий розрив складав 300 грн, середньозважений річ-

ний показник – 325,9 грн, таким чином, за 12 місяців 2011 року розрив було зменшено на 28 грн.

У липні п. р. за результатами роботи спільної робочої Комісії повноважних представників сторін власників і профспілок із ведення колективних переговорів з підготовки пропозицій щодо встановлення розміру мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму і посадового окладу працівника І тарифного розряду ЄТС було досягнуто домовленості про зростання у 2013 році тарифної ставки (посадового окладу) працівника І тарифного розряду ЄТС в середньому за рік на 18,3%, що вдвічі переважало ріст мінімальної заробітної плати (8,7%).

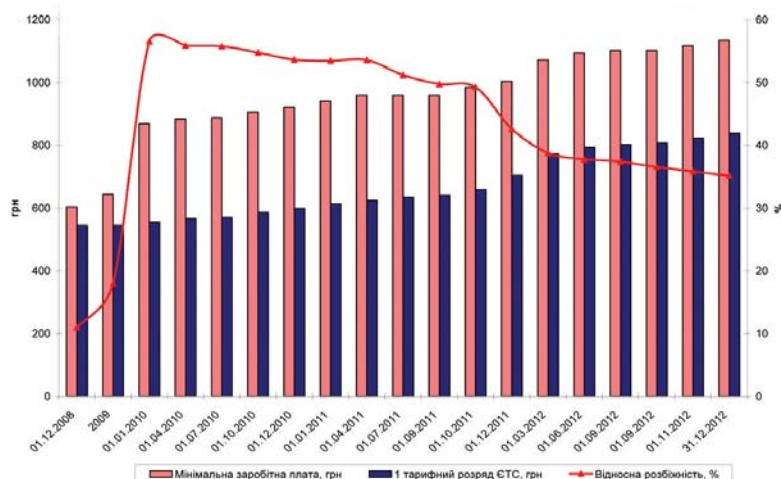
Проте, проектом Державного бюджету України на 2013 рік, внесеним до Верховної Ради України 3 грудня п. р., досягнутих домовленостей не дотрима-

но, ріст І тарифного розряду ЄТС передбачений лише на 7,3%, а мінімальної заробітної плати – на 5%. За таких умов з 1 січня 2013 року грошовий розрив між розмірами зазначених показників зменшиться лише на 3 грн (проти домовленості липня ц. р. зменшити його на 50 грн), а на кінець року в грудні 2013 року скоротиться ще на 5 гривень. (Для порівняння: в 2012 році ріст І тарифного розряду ЄТС становив 25,5%, а мінімальної заробітної плати – 13,9%).

Разом із тим, на переговорах щодо укладення Генеральної угоди на новий термін поки що не вдалося досягнути домовленості, незважаючи на завдання, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.12 № 318 «Про схвалення Прогнозу Державного бюджету України на 2013 і 2014 роки» в частині поетапного підвищення посадового окладу (тарифної ставки) працівника І тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з метою приведення його в 2014 році до розміру мінімальної зарплати. Таким чином, на сьогодні пункт проекту Генеральної угоди стосовно встановлення тарифу І розряду ЄТС на рівні мінімальної зарплати в 2014-му винесено з розбіжностями сторін.

Зі свого боку, ФПУ разом з Всеукраїнськими профспілками бюджетної сфери, шляхом переговорів та консультацій, продовжуватиме домагатись поетапного суттєвого зменшення грошового розриву між мінімальною зарплатою та посадовим окладом працівника І тарифного розряду ЄТС. Адже занижений розмір оплати праці в бюджетній сфері призводить до поширення ситуації серед працюючого населення, а згодом і серед пенсіонерів, а також недофінансування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, місцевих і державного бюджетів.

РОЗБІЖНІСТЬ РІВНІВ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА І РОЗРЯДУ ЄТС

**Людмила
Долинська**

завідувачка прес-центру
Федерації профспілок Одеської обл.

РОЗМОВА З НАТАЛІЄЮ ЧЕГОДАР

першим заступником голови Одеської обласної державної адміністрації

Профспілки – надійний партнер у підвищенні соцстандартів

– Наталіє Анатоліївно, скажіть, будь ласка, як Ви оцінюєте роботу тристоронньої ради соціального партнерства?

– Тристороння рада соціального партнерства, до якої входять представники облдержадміністрації, обласної організації роботодавців та Федерації профспілок Одеської області, працює за планом, який спільно розробляється, обговорюється під час засідань, інколи доволі гостро, але конструктивно. Позиції узгоджуються колегіально, спірні питання прагнемо вирішувати в рамках наших повноважень і можливостей, в жодному разі не ігноруючи назрілі проблеми. Адже працюємо задля підвищення добробуту людей.

Звісно, хотілося б, аби спільна робота була більш продуктивною. Та, на жаль, не все залежить від нас. Приміром, ми не можемо впливати на питання, які перебувають в компетенції вищих органів державної влади. Але натомість ми розробили спільні пропозиції до Кабінету міністрів, Верховної Ради України.

– Наскільки скоординовані дії допомагають вирішувати проблеми трудових колективів та досягати позитивних результатів? Чи є, на Вашу думку, продуктивною така співпраця?

– Я – за конструктивні переговори, вважаю, що співпраця має бути побудована на принципах партнерства та взаєморозуміння. Зі свого боку, прагнемо досягти таких домовленостей, які забезпечували б соціально-економічний захист працівникам та членам їхніх сімей, іншим малозабезпеченим громадянам, пенсіонерам, інвалідам, молоді. Однак хотілося б, аби профспілки у відношенні із робото-

давцями були більш вимогливими. Це не означає, що треба вдаватися до якихось радикальних дій, але все ж наполегливіше домагатись виконання всіх передбачених колективними договорами положень: своєчасної виплати заробітної плати, підвищення її рівня, поліпшення умов праці, забезпечення спецодягом, гарячими обідами тощо. Профспілки мають діяти активніше й ініціативніше: ставити перед роботодавцем питання щодо необхідності модернізації виробництва та впровадження нових технологічних процесів з тим, аби трудові колективи бачили перспективу розвитку свого підприємства, щоб люди не втрачали надії на краще життя.

– Можливо, варто започаткувати так званий профспілковий день, протягом якого разом із керівниками профспілок, підприємств та установ вивчати та вирішувати назрілі питання?

– Про таку співпрацю я вже думала: треба заздалегідь визначити день, коли можна було б разом розглянути ситуацію в конкретній галузі, переважно там, де виникли гострі, нагальні проблеми. Думаю, наступного року таку практику роботи втілимо в життя.

Актуальним є питання активізації тристоронніх соціально-економічних рад у містах та районах області. Одне слово, соціальним партнером є над чим працювати.

– Проблема, пов'язана з несвоєчасною виплатою заробітної плати, на жаль, ще й досі актуальна. Чи є надія, що найближчим часом усі борги із заробітної плати будуть виплачені й працівники

отримуватимуть її вчасно, як того вимагає законодавство?

– Хочу насамперед звернути увагу на те, що заборгованості із зарплати в бюджетній сфері в нашому регіоні немає і не виникало вже протягом останніх двох років. Це питання тримаємо на контролі. У разі необхідності оперативно реагуємо і не доводимо ситуацію до виникнення заборгованості.

Борги із зарплати, на жаль, є на державних підприємствах, управління якими здійснюють міністерства та Фонд держмайна України. Роботу з ними щодо погашення заборгованості облдержадміністрація проводить, оскільки підприємства знаходяться на території області. Таким підприємствам навіть надавали підтримку з обласного бюджету, щоб не страждали люди, їхні сім'ї, тим більше, що із зарплати утримуються податок, платежі до Пенсійного фонду, комунальні платежі тощо. Ми готові допомагати, однак тим підприємствам, які тимчасово потрапили в скруту, але мають перспективний план розвитку, ринки збуту. Держава має визначитись, як учинити з неперспективними підприємствами: перепрофілювати їх чи закрити з обов'язковою виплатою зарплат, інших виплат, компенсацій та пропозицією про працевлаштування.

– Частина підприємств, які перебувають в державній та приватній власності, – банкрути. Яка їхня доля?

– Процедура банкрутства тягнеться у судах роками. Розглядаються різні аспекти невиконаних зобов'язань цих підприємств. Більшість з них знаходиться в зубожілому стані, де залишилися тільки голі стіни і немає що продати, аби погасити обов'язкові платежі, заборгованість із заробітної плати. На сьогодні у нас немає чіткого механізму закриття таких підприємств-банкрутів. Тому потрібен конкретний план виходу з цієї непрості ситуації.

До речі, в Одеській області станом на 1 жовтня з 18 млн грн боргів із зарплати 14 млн припадає саме на підприємства-банкрути. Ці гроші найімовірніше ніхто не отримає, і кошти не надійдуть у вигляді податків до бюджету, а також до Пенсійного фонду. Звісно, на всіх нарадах в Києві чуємо критику на адресу облдержадміністрації щодо цих непогашених боргів. Але вирішення проблеми слід шукати не в Одесі, а на законодавчому рівні.

Подекуди вже навіть обговорюються питання щодо продажу інвесторам підприємств-банкрутів разом із зобов'язаннями погасити всі борги.

– Куди звернутись тим, хто залишиться без роботи?

– У центрах зайнятості кожен бажачий зможе знайти роботу або можливість перекваліфікуватись. Тим більше, що на

ДОВІДКА

Забезпечено зростання в соціальній сфері:

- середньої заробітної плати у вересні – 2693 грн;
- рівень зареєстрованого безробіття – 0,81% (на 01.11.2012);
- цінова ситуація стабільна;
- зафіксовано дефляцію цін на 0,8% (січень–жовтень);
- створено 43,7 тис. робочих місць (січень–жовтень), тобто програмне річне завдання перевиконано на 8,7%.

підприємствах, які ледь живіють, трудяться здебільшого люди пенсійного віку, молодь не може собі дозволити працювати там, де місяцями не платять зарплату. Мені не раз доводилось бувати на таких підприємствах.

В області активно створюються нові робочі місця. Лише в січні–серпні 2012 року, як свідчать дані проведеного моніторингу, в усіх сферах економічної діяльності робочі місця були створені для 34,6 тис. осіб, що на 2,2% більше, ніж за відповідний період минулого року. Із загальної кількості робочих місць 82% було створено в містах, 18% – у сільській місцевості. Рівень виконання річного завдання щодо створення робочих місць за цей період становив 86,1%.

Спостерігалася позитивна динаміка щодо збільшення співвідношення створених робочих місць до ліквідованих, як до початку року, так і порівняно з відповідним періодом 2011 року. Так, у січні–серпні цього року це співвідношення становило 156,6% (у січні 2012-го – 132,8%), а у відповідному періоді 2011 року – 104,8%.

За видами економічної діяльності в I півріччі 2012 року найбільше робочих місць створено в сфері торгівлі – 11,6 тис. (45%). Із загальної кількості створених робочих місць на промисловість припадає 6%, сільське господарство – майже 8%, транспорт – понад 7%, будівництво – майже 4%.

Доцільно, вважаю, було б запровадити такий механізм, на основі якого протягом року від дня створення нового робочого місця дозволити роботодавцеві відносити фактичні видатки на оплату праці людей, зайнятих на цьому робочому місці, на собівартість продукції, послуг з подвійним коефіцієнтом за умови, що це робоче місце не ліквідуватиметься протягом кількох років. Таким чином удасться економічно стимулювати роботодавців установлювати гідну заробітну плату працівникові на новоствореному робочому місці, а також мінімізувати рівень оплати праці в «конвертах». Ми над цим працюємо, звісно, разом із профспілками.

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

ДЛЯ ЗАКРИТТЯ ФІНАНСОВОГО РОКУ НЕ ВИСТАЧАЄ 5,5 МІЛЬЯРДА

Коментує заступник голови Профспілки працівників освіти і науки України Сергій Романюк.

Нещодавно відбулося засідання робочої групи з підготовки спільного засідання президій профспілок бюджетних галузей – медиків, освітян, працівників культури, соціальної сфери й державних установ. Питання, що розглядатиметься на спільному засіданні, стосується оплати праці бюджетників. Це питання не нове, і ми не тільки вчора його озвучили чи порушили.

Те, що до кінця року в нас не вистачатиме коштів, які передбачені в законі про Державний бюджет на 2012 рік, ми зрозуміли відразу після його прийняття, адже грошей бракувало й у місцевих, і в центральному бюджетах. Перші цифри ми зібрали ще в травні поточного року. Звернулися з цього приводу до галузевого міністерства, провели спільну нараду з міністром, де домовилися ще раз розглянути реальний стан фінансового забезпечення на 2012 рік.

Також було направлено звернення до Кабінету Міністрів України з проханням при перегляді змін до

закону про Державний бюджет України на 2012 рік врахувати кошти, яких не вистачає освітянам.

Дійсно, Верховна Рада України неодноразово розглядала питання внесення змін до бюджету і знаходила кошти на ті чи інші видатки. Проте, на превеликий жаль, освітянської складової там не було. Саме тому сьогодні ми маємо таке скрутне становище з виплатою зароблених коштів у нашій галузі та інших бюджетних сферах.

За даними профспілок, для закриття фінансового року на належному рівні нам не вистачає понад 10 млрд грн, де на власне освіту припадає 5,5 млрд (у місцевих бюджетах), з яких 2,4 млрд – на заробітну плату працівників галузі.

За державним бюджетом недорахувалися 711 млн, де 101 млн – заробітна плата працівникам вищої школи, 109 млн – студентські стипендії, а решта, приблизно 500 млн, – комунальні послуги. Але ж наближається зима, і відключення у вузах тепла не найкращим чином впливатиме на навчальний процес.

Подібна ситуація й у медиків. Там не вистачає приблизно 2,4 млрд грн на виплату зарплати. Не краще в працівників культури, соціальної сфери, держслужбовців. Враховуючи всі ці факти, ми разом домовилися, що вирішення зазначеної проблеми потрібно вносити на вищій рівень і провести 10 грудня п. р. спільне засідання президій профспілок бюджетних галузей.

На порядок денний виноситиметься лише одне питання – стан оплати праці в бюджетній сфері, а ключовим аспектом є проблема нестачі коштів.

На засідання ми запрошуємо Прем'єр-міністра України, міністрів профільних міністерств, представників від Адміністрації Президента України, Національної служби посередництва та примирення, Міжнародної організації праці, Державної інспекції праці. Широко сподіваємося, що спільне засідання не лише приверне увагу до згаданого питання, а й допоможе його успішному вирішенню на вищому політичному рівні.

Прес-служба
Профспілки працівників
освіти і науки України

ОФІЦІЙНО

ЗВЕРНЕННЯ У ПЛЕНУМУ ЦК ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ З ПРИВОДУ СИТУАЦІЇ, ЩО СКЛАЛАСЯ З ФІНАНСУВАННЯМ ГАЛУЗИ ОСВІТИ

Пленум прийняв звернення до Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Федерації профспілок України з приводу ситуації, що склалася з фінансуванням галузі освіти та рівнем забезпечення трудових та соціально-економічних прав працівників навчальних закладів і установ освіти, а також студентської молоді.

Недостатність фінансового забезпечення освітньої галузі в 2012 році загрожуватиме здійсненню виплати заробітної плати працівникам освіти на більшості територій України в листопаді – грудні поточного року, перешкоджає створенню умов для життєдіяльності освітніх закладів. За оперативними даними організаційних ланок профспілки, в переважній більшості областей додаткова потреба видатків на освіту в місцевих бюджетах становить близько 5,4 млрд грн, з них на заробітну плату – 2,4 млрд грн. Потреба в додаткових коштах для фінансування вищих навчальних закладів, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України, складає 711,3 млн грн. При цьому для забезпечення виплати заробітної плати необхідно додатково 101,2 млн грн, стипендії – 109,1 млн грн, для оплати комунальних послуг – 369,4 млн грн.

Учасники пленуму наголошують на необхідності передбачення в проекті Закону України «Про Державний бюджет на 2013 рік» видатків на освіту в обсягах, що відповідають гарантіям ст. 61 Закону України «Про освіту», необхідних, зокрема, для реалізації положень Єдиної тарифної сітки з оплати праці працівників бюджетної сфери на основі базового посадового окладу працівника першого тарифного розряду на рівні не нижче мінімальної заробітної плати та забезпечення державних гарантій відповідно до вимог ст. 57 цього закону, а також підвищення престижу праці науково-педагогічних, наукових та працівників фізичної культури і спорту, органів управління освіти і науки. Учасники V пленуму ЦК профспілки висловлюють глибоку надію, що при розгляді законопроекту про бюджет на 2013 рік позиція народних депутатів сприятиме забезпеченню видатками галузь освіти в законодавчо гарантованих обсягах, а також збільшенню фінансування в 2012 році для покриття потреби навчальних закладів та установ освіти і науки, необхідних для своєчасної та повної виплати заробітної плати, стипендій, оплати комунальних послуг.

Прес-служба
Профспілки працівників
освіти і науки України

У ТЕМУ

ОСВІТА – ЦЕ РУШІЙНА СИЛА ЕКОНОМІКИ, В ЯКУ НЕОБХІДНО ІНВЕСТУВАТИ КОШТИ

Днями заступник голови профспілки Сергій Романюк був гостем студії щоденної аналітичної програми «Час. Підсумки дня», що виходить в ефірі «5 каналу». Затримка зарплати бюджетникам, подорожчання соціальних видів хліба в столиці, нові тарифи тощо – саме з такою економікою щодня стикається кожен українець. Падіння ВВП, гривня, яка повторює рухи національного валютного продукту, зниження експорту й інвестиційних вливів, постійний ріст імпорту аж до повсякденних продуктів харчування – за цю економіку відповідає влада, яка щодня перекопує: криза концентрується в Європі, а Україну натомість оминає.

Проте, чого чекати українцям, і де урядовці візьмуть кошти, аби розрахуватися з бюджетниками, йшлося в розмові з гостями програми – політиками, експертами. Сергій Романюк не лише

представив «свіжий погляд» у загальній темі дискусії, а й озвучив гостре питання профспілки: нестачу коштів для виплати зарплат освітянам, стипендій студентам, що мовою цифр становить

майже 5,5 млрд грн за держбюджетом. Під час прямого ефіру він наголосив, що освіта – це рушійна сила економіки, в яку необхідно інвестувати кошти для нормального функціонування будь-якого громадянського суспільства. Люди повинні отримати зароблені гроші, а уряд – зберегти баланс настрій у освітянській громаді. Нагадаємо, профспілка тримає на контролі ситуацію щодо виплати зарплат у галузі й підготовку до спільного засідання президій профспілок бюджетних галузей, яке відбудеться 10 грудня 2012 року.

СОЦПРАЦІВНИКИ ПОТРЕБУЮТЬ ЗАХИСТУ І ПІДТРИМКИ

Володимир ТЬОТКІН,
голова Профспілки працівників
соціальної сфери України

По рівню престижності за кордоном професія соціального працівника посідає третє місце після лікаря і вчителя. Престижність означає і високу зарплату, і високу міру відповідальності. Тільки добре оплачувана робота викликає пошану в суспільстві і забезпечує професійну самоповагу. Яку користь може принести невпевнена в собі і в завтрашньому дні людина? Соціальний працівник, що жаліє інших, не повинен сам викликати жалість і, тим більше, жаліти сам себе. Тільки щаслива людина може подарувати шматочок свого щастя людям, які так цього потребують.

ЛЮДЯНІСТЬ – НАСАМПЕРЕД

І не дивно, що працювати в соціальній сфері може далеко не кожен, адже ця професія як жодна інша потребує вміння вболівати і співчувати. А ще брати на себе відповідальність за долю іншої людини. Від професіоналізму соціальних працівників, уміння співчувати чужому болу, знаходити потрібні слова, реагувати на біду та складну життєву ситуацію іноді напряму залежить життя та здоров'я людей. Їхня праця заслуговує найбільш глибокої подяки не тільки від тих, кому вони надають допомогу, а й від органів державної влади.

Одна з головних проблем, що турбують Профспілку працівників соціальної сфери України, – фінансування і низький рівень заробітної плати, яка є однією з найнижчих і не відповідає умовам та специфіці виконання соціально значущих для держави функцій. Встановлення базового посадового окладу (тарифної ставки) працівника і тарифного розряду за ЄТС у розмірі, меншому за мінімальну зарплату, призводить до розбалансування системи оплати праці в бюджетній сфері, нівелює диференціацію між посадовими окладами професіоналів і робітників, закладену в ЄТС. Із цієї причини працівникам установ соціальної сфери встановлені посадові оклади менше на 400–1000 грн за передбачені постановою Кабінету Міністрів України № 1298.

ПРАВО НА СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

Через недостатнє фінансування протягом останніх років працівникам управлінь праці та соціального захисту населення, які є державними службовцями, не виплачуються матеріальна допомога на оздоровлення та вирішення соціально-побутових питань, премії, надбавки, винагороди за сумлінну, безперервну працю. У зв'язку з недофінансуванням не вистачає коштів і для придбання офісної техніки, канцтоварів, проведення поточного ремонту приміщень, оплати за енергоносії та інші комунальні послуги, забезпечення ритмічної роботи технічних засобів. Від-

сутні кошти на поштові витрати, відрядження.

В окремих регіонах в установах та організаціях соціальної сфери стимулюючі надбавки і премії, матеріальна допомога на оздоровлення і вирішення побутових питань, винагорода за сумлінну працю навіть не плануються і, відповідно, не виплачуються. Не проводиться індексація. Через відсутність коштів набула поширення практика відправлення працівників у відпустки без збереження заробітної плати.

Сьогодні розмір посадового окладу провідного, головного спеціаліста і навіть керівника відділу управління праці та соціального захисту населення дорівнює розміру мінімальної зарплати, такому, як у некваліфікованих працівників: сторожа, прибиральниці тощо. Такий підхід руйнує мотивацію до праці в системі соціального захисту молодих спеціалістів, працівників з вищою освітою. Тому й звільняються кваліфіковані кадри, адже на заробітну плату, що дорівнює мінімальній, прожити неможливо. Безумовно, в містах, де немає роботи взагалі, людям нема куди подітися, тож вони залишаються і погоджуються працювати за будь-яку зарплату.

ЗАДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ СИТУАЦІЇ

Профспілка неодноразово зверталась до уряду, Міністерства фінансів, Міністерства соціальної політики щодо виділення в держбюджеті окремим рядком витратів на забезпечення діяльності місцевих органів праці, що, на нашу думку, значно покращило б умови фінансування цих установ, в тому числі на оплату праці. Нас підтримує в цьому і Міністерство соціальної політики, але Міністерство фінансів заперечує, мотивуючи тим, що управління праці та соціального захисту населення є структурними підрозділами відповідних місцевих державних адміністрацій, а тому вони не можуть бути

Одна з головних проблем, що турбують Профспілку працівників соціальної сфери України, – фінансування і низький рівень заробітної плати, яка є однією з найнижчих і не відповідає умовам та специфіці виконання соціально значущих для держави функцій.

головними розпорядниками за вказаними видатками. Відповідно, їм не можуть бути виділені бюджетні призначення законом про державний бюджет України. Тому забезпечення управлінь праці здійснюється за остаточним принципом. А коли справа стосується скорочення працівників, то насамперед за рахунок знову ж таки цих установ, бо вони мають найбільшу чисельність порівняно з іншими і не зважають на те, що навантаження на працівників зростає з кожним роком і функції з обслуговування населення у них найбільші. З нового року на управління праці та соціального захисту населення покладаються нові функції щодо підтримки сім'ї, забезпечення рівності прав чоловіків та жінок, протидії торгівлі людьми, запобігання насильству в сім'ї тощо.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ НА

ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

Фінансування установ та закладів соціальної сфери є недостатнім, рівень оплати праці працівників низьким, тому необхідно збільшити обсяги міжбюджетного трансферу на галузь у державному бюджеті, внести зміни в формули розрахунку на галузь.

Окрім того, низка питань вимагає врегулювання їх на законодавчому рівні.

По-перше:

1. Статтею 9 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.11 № 3206 – VI, який набрав чинності з 1 липня 2011 року, передбачено, що працівники, на яких поширюється дія Закону, не можуть мати в непосредстві підпорядкування або бути безпосередньо підпорядкованими в зв'язку з виконанням повноважень близьким особам.

Відповідно до абзацу 3 статті 9 Закону («Обмеження щодо роботи близьких осіб»). Положення абзацу першого та другого цієї частини не поширюються на:

- народних засідателів і присяжних;
- близьких осіб, які безпосередньо підпорядковані одна одній у зв'язку з перебуванням кожного з них на виборній посаді;
- осіб, які працюють у сільській місцевості, гірських населених пунктах;
- осіб, які працюють в галузі освіти, науки, культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту;
- інших осіб, визначених Законом.

Установ соціальної сфери (територіальні центри соціального обслуговування, будинки-інтернати, центри реабілітації тощо) в цьому переліку немає, і є прецеденти, коли контрольно-очі органи роблять приписи і вимагають звільнення, якщо в установі працюють близькі ро-

дичі (наприклад, жінка – директор установи, її чоловік – воїн). Профспілка, Міністерство соціальної політики України звернувшись до Міністерства юстиції щодо внесення змін до Закону з метою поширення дії статті 9 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» на працівників соціальної сфери. На жаль, нині це питання не вирішено.

По-друге:

Чинний Закон України «Про соціальні послуги» визначає основи організаційні та правові засади надання соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, і не містить гарантій працівникам соціальної сфери, які надають ці послуги. Профспілка підготувала і внесла пропозиції, Міністерство соціальної політики України також нас підтримало, але Міністерство фінансів України заперечує. Сьогодні профспілка знову ініціює прийняття Закону України про престижність праці в соціальній сфері, встановлення державних гарантій працівникам, аналогічних працівникам інших бюджетних галузей.

Надання соціальних послуг як форма соціальної підтримки населення, її розвиток – пріоритетний напрям державної політики. Ми сподіваємось, що уряд, реалізуючи свою програму в частині соціального захисту населення, віддасть належне тим, хто здійснює його від імені держави.

1196
ПЕРВИННИХ
ПРОФСІЛКОВИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ ЗА-
ГАЛЬНОЮ ЧИСЕЛ-
НІСТЮ 73,5 ТИС.
ЧЛЕНІВ ОБ'ЄДНУЄ
ПРОФСІЛКА ПРА-
ЦІВНИКІВ СО-
ЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

**Раїса
Чирва**

оглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

НОВІ ПРАВИЛА НА РИНКУ НЕРУХОМОСТІ

Із 1 січня 2013 року виконання функції реєстрації прав на нерухомість перейде від БТІ до Державної реєстраційної служби. Урядовці стверджують, що нововведення має полегшити життя громадян України. У свою чергу, експерти прогнозують можливий параліч ринку нерухомості, адже нотаріат поки що не готовий повністю перебрати на себе функції БТІ. Тим часом пересічні громадяни намагаються будь-що потрапити в останній потяг і вирішити питання нерухомості за старими правилами.

ХОДІННЯ ПО МУКАХ

Той, кому не доводилося звертатися до послуг Бюро технічної інвентаризації, взагалі нічого не знає про рівень бюрократії у нашій країні. Черги до фахівців цього закладу, напевне, найдовші у світі. Приміром, до столичного БТІ люди приходять удосвіта або ще з ночі, займають чергу, щоб отримати «номерок», на якому зазначені день і час прийому, номер кабінету. Однак із першого разу лише одиницям вдається здати «пакет документів»: зазвичай виявляється, що якогось папірця у пухленькій теці всетаки бракує. Тож людина знову змушена іти по колу: номерок – кабінет – пакет документів. Потрібну довідку можна чекати не тижнями – місяцями.

Юристи-практики стверджують, що формально отримати довідку з БТІ просто, але насправді співробітники цієї організації зумисне затягують процес видачі документів і привчають відвідувачів до вжиття якихось додаткових заходів для пришвидшення розв'язання проблеми.

Так, для того, аби вирішити питання, скажімо, з продажем квартири, треба від-

відати БТІ щонайменше п'ять разів. І це вважатиметься, що вам дуже повезло, бо на практиці насправді це питання вирішується набагато довше. Та для зручності говоритимемо про п'ять відвідин. Кожен етап проходження документа з одного кабінету до іншого займає у кращому випадку тиждень-півтора. За кожен папірець відвідувач має заплатити. Причому, якщо років десять тому за довідку в БТІ треба було сплатити якихось 17 гривень, то нині – не менше п'яти сотень.

Клієнти скаржаться, що тарифи у БТІ – абсурдні. Часто співробітники бюро беруть оплату за послуги, яких ніколи не надавали, або за необов'язкові послуги. Ніколи реєстратори зумисне зволікають із видачею відповідних документів, змушуючи людей давати їм хабарі. Прискорене виготовлення документів упродовж п'яти днів навіть офіційно коштуватиме втричі більше, але для того, щоб його добитися, клієнт має «позолотити ручку» – від 100 до 300 умовних одиниць. І це за найскромнішими «розцінками», бо у кожного фахівця вони свої. Скажімо, аби технік, який звиріє реальний стан квартири з її планом, «закрив» очі на виконане перепланування, доведеться викласти не менше як 500 американських доларів.

Чи знає про такі «узаконені» побори керівництво БТІ? Напевне. Однак запевняє, що «бюро технічної інвентаризації керується у своїй роботі єдиними стандартами та єдиними – доступними для населення – тарифами». Те, що БТІ самі формують і встановлюють тарифи на послуги, уже нікого не дивує.

ЗА ПРИНЦИПОМ ЄДИНОГО ВІКНА

З 1 січня 2013 року на нотаріусів покладатиметься виконання функції державного реєстратора прав на нерухомість. Це означає, що вони зможуть користува-

тися Державним реєстром речових прав на нерухомість і самостійно реєструвати об'єкти угоди. Відповідно, прерогатива бюро технічної інвентаризації перейде саме до нотаріусів. Вони перетворяться на свого роду «єдине вікно» для операцій із нерухомістю.

Із запровадженням таких новацій клієнти мають тільки виграти. По-перше, не треба вистоювати довжелезні черги у БТІ. По-друге, не буде необхідності шукати потрібних людей, які «допоможуть» швидко зареєструвати нерухомість. Єдине, що непокоїть експертів: чи не злетить плата за нотаріальні послуги вище хмар, бо тоді розмови про спрощення процедури реєстрації виявляться безглуздими.

Чинники в один голос переконують, що після того, як запровадять нові правила, процедура оформлення прав на об'єкти нерухомості скоротиться з двох місяців, як зараз, до двох тижнів. А з 2014 року – й загалом до 5 днів. До того ж чинники обіцяють, що ні про яке вимагання грошей не може йти мова. Тим часом впевненість про те, що нововведення справді спростять життя покупцям і продавцям нерухомості, юристи не поділяють. Більшість експертів не очікує позитивних зрушень уже з січня наступного року. Адже процедура спрощена лише формально, а фактично державна реєстраційна служба має перебрати на себе функції з перевірки документів про перехід прав на нерухомість і провести власне процедуру реєстрації. Відтак складність криється не в юридичній площині, а у фактичній готовності Державної реєстраційної служби справно виконувати функції сотень БТІ по всій Україні.

Експерти побоюються, що нотаріуси можуть у кілька разів підвищити вартість своїх послуг. Самі нотаріуси, схоже, не розуміють, як працюватимуть із нового, 2013 року, а до новацій на ринку нерухомості ставляться з пересторогою та певною мірою нерозуміння. Єдиний

У разі купівлі квартири за договором купівлі-продажу нині діє подвійна реєстрація: спершу договір реєструє нотаріус, тоді власники звертаються у БТІ та оформляють право власності на нерухомість. Передбачається, що з 1 січня з'явиться ще одна реєстрація – в органі державної реєстрації прав.

Про наявність проблем у вітчизняній системі реєстрації прав на нерухомість свідчать слабкі позиції України в рейтингу Doing Business–2012. За зручністю реєстрації прав власності наша держава посіла непочесне 166-те місце із 183 країн, за рік здавши позиції на одну сходинку. За підрахунками експертів, щоб зареєструвати власність в Україні, потрібно витратити 117 днів, що майже в чотири (!) рази більше, ніж у країнах Європи та Центральної Азії (33 дні).

Черги до фахівців БТІ, напевне, найдовші у світі. Люди приходять удосвіта, займають чергу, щоб отримати «номерок», на якому зазначений день і час прийому, номер кабінету. Однак із першого разу лише одиницям вдається здати «пакет документів»: зазвичай виявляється, що якогось папірця все-таки бракує. Тож людина не те що тижнями – місяцями ходить по колу: номерок – кабінет – пакет документів...

ку pana Черненка, так закладаються корупційні ризики ще на етапі підготовки впровадження нових правил. Чиновник переконаний: «Щоб перевести архіви в електронний вигляд, потрібні роки і мільйонні суми. А це якраз і буде на руку шахраям, які спеціалізуються на захопленні чужої власності. Сфальсифікувати документ виявиться елементарно просто. І те, що маємо сьогодні як поодинокі випадки – і не завжди з вини БТІ, далі робитиметься дуже просто й масово. Кількість нападів на квартири літніх людей значно зростає».

Голову асоціації підтримують і деякі фахівці. Так, заступник керівника столичного БТІ Дмитро Мартиш теж висловлює занепокоєння: «Нотаріуси не знають, хто реально є власником. Тобто людина може прийти з фальшивим документом до нотаріуса, і квартиру продадуть без відома власників за підrobленими документами. Тим часом зловити злочинців виявиться дуже важко».

Своєю чергою, голова правління Співки консультантів із нерухомості Віктор Несін вважає, що страхи стосовно випадків шахрайства і рейдерства вкрай перебільшені. І додає, що такі випадки трапляються і за чинної системи діяльності БТІ.

Багато експертів переконані, що потенційним ризикам запровадження нової системи можна запобігти. Безумовно, у процесі роботи вносимуться певні доповнення чи зміни. Адже стверджувати, що нововведення бездоганні зі всіх поглядів, ніхто не наважиться. Прогалини, звісно, є. Одна із них, що може виявитися корупційним ризиком, – це низькі зарплати реєстраторів Державної реєстраційної служби. Юристи з освітою та досвідом навряд чи погодяться працювати реєстратором за 800–900 гривень. Особливо, якщо зважити, що зарплата реєстраторів на комунальних підприємствах БТІ становить близько 3000–4000 гривень. Чи втримаються нові реєстратори від спокуси брати додаткові гроші з громадян – покаже час.

позитив, на якому акцентують увагу державні реєстратори й нотаріуси, – це відсутність черг. А решта моментів вирішуватиметься у робочому порядку.

Головний спеціаліст Державної реєстраційної служби України Денис Спесивцев пояснює: «Нотаріус, здійснивши нотаріальне посвідчення і маючи доступ до Державного реєстру, проведе реєстрацію і особа стане щасливим володарем нерухомого майна».

Однак люди, що стоять у чергах біля кабінетів БТІ, котрі, до речі, наприкінці року стали набагато довгими, його оптимізму не поділяють. «Новини, що функції БТІ передадуть територіальним управлінням юстиції, може радіти тільки людина, котра ніколи не стикалася з бюрократіями від юстиції. Може, впровадженні двох тижнів вони й оформлять документ на право власності, однак де гарантія, що ціна питання не матиме кілька нулів? Та й купюри, швидше за все, вимагатимуть лише зеленого кольору», – ді-

литься Марина Шоптенко, яка впродовж трьох місяців не може оформити квартиру у спадок за чинними правилами.

Через те, що нова система реєстрації не має чітких формулювань – хто і за що точно відповідатиме та яким чином працюватиме, – експерти застерігають, що у перші рік чи два ухвалені зміни пробукусуватимуть. Тим більше, що для оформлення деяких угод (насамперед це стосується перепланованих приміщень) вимагатимуть технічний паспорт, який, як і зараз, оформлятимуть у БТІ. Деякі юристи вважають, що процедуру технічної інвентаризації доцільно було б віддати у приватні руки, а держава її жорстко контролюватиме. В усякому разі, це нівелювало б повноваження бюро технічної інвентаризації, які нині залишаються габельним атавізмом радянської системи.

А доки точаться розмови, як і коли на повну силу запрацюють нові правила, у БТІ довшають черги та зростає вартість послуг посередників, котрі за великі гро-

ші розв'язують будь-яку проблему клієнтів. Особливо тих, хто поспішає оформити нерухомість за чинною схемою.

ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ

Серед потенційних ризиків нової системи реєстрації нерухомості – можливі шахрайство та рейдерство. Олії у вогонь додають самі фахівці БТІ, які виключно у темних тонах представляють перспективи нововведення. На їхнє переконання, послуги державних реєстраторів і нотаріусів виявляться непомірно дорогими, і в цій системі пануватиме хаос.

Голова асоціації БТІ «Укртехінвентаризація» Леонід Черненко оцінює нововведення досить скептично: «Приватні підприємства, згідно зі своїм статусом, встановлюватимуть захмарні ціни. Крім того, знизиться якість надання послуг у зв'язку з відсутністю кваліфікованих кадрів і навчальних програм з їх підготовки». На дум-

пертів непокоїть той факт, що віднини зросте кількість власників житла, котрі приховуватимуть перепланування у власному помешканні. Люди просто не попереджатимуть про це відповідні органи. Відтак фахівці сподіваються, що цей момент проаналізують і виправлять до набуття чинності нових правил на ринку нерухомості, тобто повернуть обов'язкову інвентаризацію майна під час купівлі-продажу. Іншого дієвого способу запобігти несанкціонованим будівельним роботам у багатоквартирних будинках, як пере-

ОТРИМАТИ У СПАДОК МОЖНА НЕ ЛИШЕ КВАРТИРУ...

...а й великі неприємності, аж до загрози власному життю. Якщо попередній власник помешкання проводив у ньому несанкціоновані будівельні роботи (нехай навіть із найкращих міркувань), іншими словами – перепланував житло на свій смак і розсуд – і не зареєстрував зміни, то проблеми ляжуть на плечі нового господаря. Зазвичай будь-яке перепланування чи реконструкцію житлового приміщення слід узгоджувати з архітектурно-будівельною інспекцією, і вже тоді оформляти нову технічну докумен-

тацію, у якій зазначаються всі виконані роботи. Такі зміни фіксує бюро технічної інвентаризації. Проте, як стверджують експерти, досить часто працівники бюро просто закривають очі на зміни під час планування квартири і видають потрібні власникові документи за попередню «подяку», простіше кажучи, за хабар. Досі, залежно від масштабів перепланування, суми ковалилися від 500 доларів і вище. Із 1 січня наступного року функції БТІ переходять до державної реєстраційної служби. І багатьох ек-

спертів непокоїть той факт, що віднини зросте кількість власників житла, котрі приховуватимуть перепланування у власному помешканні. Люди просто не попереджатимуть про це відповідні органи. Відтак фахівці сподіваються, що цей момент проаналізують і виправлять до набуття чинності нових правил на ринку нерухомості, тобто повернуть обов'язкову інвентаризацію майна під час купівлі-продажу. Іншого дієвого способу запобігти несанкціонованим будівельним роботам у багатоквартирних будинках, як пере-

Львівщина | РАДА ПРОФСПІЛОК ОБЛАСТІ

ПРОФСПІЛЦІ БРАКУЄ ХАРИЗМАТИЧНИХ ЛІДЕРІВ ТА СОЛІДАРНОСТІ СПІЛЧАН

Ольга Лобарчук

У готельно-навчальному комплексі Об'єднання профспілоку Львівщини «Гетьман» відбулося засідання Ради профспілоку області за участі в. о. заступника Голови ФПУ Євгена Драп'ятого, соціальних партнерів в особі роботодавців – голови Львівського обласного об'єднання організацій роботодавців Івана Ривака, голови Ради підприємців Ростислава Сороки та голови громадської Ради при облдержадміністрації Зіновія Бермеса.

У ході зустрічі йшлося про вдосконалення роботи Об'єднання профспілоку Львівщини, членських організацій на посилення мотивації профспілкового членства, підвищення авторитету профспілоку у суспільному житті. Із цього питання доповідав голова об'єднання Роман Дацько, який, зокрема, й спинився на питанні соціального захисту працівників, в основі якого – робочі місця, зарплата, умови праці тощо.

Державу виборює і буде народ, громадянське суспільство – дева участь профспілоку. Обидві сили

потребують якісного людського фактора – державницьких, сміливих, харизматичних лідерів, солідарності спілчан, їх усвідомленого контролю за діяльністю організації на всіх рівнях та якісного інформаційного простору.

У ході зустрічі Євген Драп'ятий порушив болочне нині питання мотивації членства. «Успіх цього питання – в руках 8,2 млн спілчан. І профлідери, починаючи з низових структур і до верхів, повинні не давати звести організацію на другорядні заняття, а мають працювати на вироблення профспілкового менталітету, за яким профспілка – не лише щит, а й меч у цій соціальній ситуації», – зауважив Євген Драп'ятий. Він запропонував конкретні кроки: інвентаризація ресурсів профспілоку кожного регіону, паспортизація регіону, яка дає потужний громадський організацій володіння ситуацією і можливість компетентного контролю на початку формування основоположних документів, бюджетних у

тому числі, постійного їх супроводу, лобіювання і доведення до законодавчого рівня, що потребує якісного кадрового чинника.

Серед тактичних завдань мотивації членства Євген Драп'ятий виокремив, зокрема, те, що профспілка має допомогти кожному членові принаймні знати про його соціальне право. Йшлося і про безоплатне навчання у профспілковій академії дітей спілчан, пільгові ціни на путівки тощо.

Як зауважив голова Ради підприємців області Ростислав Сорока, громадські організації мають об'єднати зусилля у справі захисту свого економічного простору, консолідувати зусилля на етапі створення бюджету, його розподілу, входження інвестора в область і подальшого супроводу тощо. Він наголосив на вдосконаленні механізму страйкової боротьби, дієвості протестних акцій.

Голова обласної організації профспілки працівників держустанов Мирон Іванків вкотре порушив

питання про економічне підґрунтя страйкової боротьби – кошти страйкового фонду.

За словами голови обласної організації профспілки будівельників Марії Карватської, у себе у Франції власники (йдеться про компанію, яка володіє Миколаївським цементним заводом) ніколи не дозволили б собі ставити умови про неможливість кар'єрного зростання тих, хто вступить до лав профспілки, бо там профспілки дуже чітко, солідарно та масово на це реагують.

Голова обласної організації Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг Богдан Шилох запропонував ефективніше, не тільки кількісно, а й якісно використовувати колдоговори, домогтися внесення в трудове законодавство норми обов'язковості їх укладання, ініціювати нову редакцію закону про колдоговори, положення яких забезпечували б соціальний захист спілчан.

ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Сергій Лизанчук

Відбулося засідання комісії обкому профспілки працівників держустанов із питань соціально-економічного захисту, охорони праці та правової роботи. Також йшлося про стан укладання та виконання колдоговорів у трудових колективах фінансових управлінь області.

У своїх виступах заступник начальника головного фінансового управління облдержадміністрації Зеновія Корюкіна, голова галузевого обкому профспілки Ніна Гушпіт, голови первинок фінансових управлінь райдержадміністрації і виконавчих комітетів міськрад області підбили підсумки роботи за рік.

Зокрема, відзначалися позитивні результати співпраці влади та профспілоку. Разом із тим було зауважено, що у фінансових управліннях Калуської райдержадміністрації, Калуському та Яремчанському міськвиконмомах досі не створено первинок, що унеможливило проведення профспілками громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону праці. Також порушувалося питання оплати праці держслужбовців.

Для голів та активістів профорганізацій фінансових управлінь області проведено семінар-навчання із питань організаційно-масової роботи, ролі профспілкових організацій у процесі підготовки, прийняття та виконання колдоговорів та угод, організації фінансової роботи в первинках тощо.

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ДЛЯ ЗВ'ЯЗКІВЦІВ

Успішній роботі Івано-Франківської філії ПАТ «Укртелеком» значною мірою сприяє належний соціальний захист працівників. Головним документом, який регулює виробничі, соціально-економічні відносини зв'язківців і власника, є колдоговір, і виконання його положень профком тримає на постійному контролі. Своїм першочерговим завданням профспілки вважають забезпечення зайнятості трудівників галузі та відповідного рівня оплати їхньої праці, зокрема виконання соціальних гарантій та виплата компенсацій. Під їхнім контролем також залишається проведення заходів із безпеки праці. З початку року заробітна плата працівників філії зросла на 6%, на соціальні пільги, що не передбачені законодавчими актами України, витрачено 46,5 тис. грн, а 215,5 тис. грн спрямовано на охорону праці.

Важливим напрямом профспілкової діяльності є культурно-масова, спортивно-оздоровча та виховна робота, забезпечення змістовного відпочинку та дозвілля спілчан.

Так, цього року 75 дітей зв'язківців покращили своє здоров'я, на що було витрачено 110,6 тис. грн. 29 хлопчиків і дівчаток відпочили в дитячих оздоровчих таборах області, як-от «Едельвейс» і «Смерічка», що розташовані у мальовничому куточку Карпат с. Микуличин. На базі відпочинку товариства ПАТ «Укртелеком» «Зв'язківець» (Миколаївщина), «Мрія» (Херсонщина), «Черкашанка» (Одещина), «Іскра» (Крим) і «Смерека» (Яремче на Івано-Франківщині) оздоровилися 140 працівників філії. Для 65 першокласників – дітей працівників філії було проведено традиційне свято до Дня знань. Першокласникам вручили подарунки з усіма необхідними шкільними атрибутами, організували перегляд дитячого кінофільму в кінотеатрі.

Івано-Франківська філія ПАТ «Укртелеком» – щорічний і незмінний учасник галузевих та міжгалузевих спартакіад. Працівники товариства виборюють почесні призові місця в спортивних змаганнях ФСТ «Спартак» та ПАТ «Укртелеком». Керівництво філії та профспілкова організація в умовах конкуренції з боку інших операторів електров'язку докладають чимало зусиль для добору та розміщення кадрів. При цьому насамперед вправується професійний рівень, досвід, уміння самостійно приймати правильні рішення відповідно до сучасних вимог з метою досягнення високих виробничих показників.

Чернігівщина | ОБМІН ДОСВІДОМ

ПРОФСПІЛКИ ЦІКАВИТЬ СТАЖУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗА КОРДОНОМ

Віталій КОПИШ,
заступник завідувача навчального
відділу підприємства НМЦ ФПО

Уже стало доброю традицією проводити зустрічі керівників і спеціалістів галузевих облпрофорганізацій та ФПО Чернігівщини з провідними науковцями. Цього разу семінар-зустріч відбувся в одному з провідних вишів області – Чернігівському

державному інституті економіки і управління (ЧДЕІУ). До роботи семінару долучилися заступник голови ФПО Чернігівщини Петро Чорнорот.

У ході зустрічі представники вишу розповіли про історію становлення свого закладу, сучасний стан навчальної роботи та її перспективи, впровадження нових спеціальностей і напрямів навчання тощо. Досвідом роботи поділили-

ся профспілкові лідери Олександр Чалий та Ольга Мельник, які очолюють первинні профспілкові організації викладачів і студентів. Вони розповіли про роботу зі спілчанами та адміністрацією закладу, яка спрямована на захист прав та інтересів викладацького складу та студентів.

Після цього семінар продовжився у формі дискусії, під час якої учасники обмінялися думками стосовно робо-

ти профспілкових організацій у виші, торкнулися перспектив розвитку освіти і науки в області, а також обговорили актуальні економічні й суспільні проблеми. Профлідери цікавили питання стажування студентів за кордоном, оздоровлення і пропаганди здорового способу життя, працевлаштування випускників, залучення студентської молоді до наукової діяльності тощо.

Верховна Рада ухвалила закон, який передбачає запровадження біометричних паспортів. Цього, зокрема, від нас давно вимагає Європа. «Профспілкові вісті» дізнавалися, як виглядатимуть диво-документи та що українцям очікувати від нововведення.

Раїса ЧИРВА
оглядач «ПВ»

НАБЛИЖАЄМОСЬ ДО ЄВРОПИ?

Отже, згідно із законом «Про єдиний державний демографічний реєстр» в Україні буде запроваджено документи з електронним носієм біометричної інформації. В електронному паспорті зазначатиметься назва держави, назва та номер документа, прізвище та ім'я особи, громадянство, дата народження, унікальний номер запису в реєстрі, дата видачі та закінчення терміну дії документа, уповноважений орган, який видав документ, а також міститиме фотографію та підпис особи. Запровадження нових документів насамперед відчують на собі новонароджені, українці, що виїжджають за кордон, та іноземці.

Автори законопроекту переконують, що ухвалення закону про біометричні паспорти наближає Україну до лібералізації візового режиму з ЄС. Насправді біометричні дані складно підробити. Тому, вимагаючи їх запровадження, Європейський Союз і сподівається на чітку ідентифікацію особи.

Та пікантність ситуації полягає в тому, що Європейський Союз вимагав від України запровадження біометричних документів лише для тих, хто виїждить за кордон. Наші законодавці виявили ініціативу й поширили цей процес на внутрішні документи. Звісно, що це спричинило хвилю бурення. Чимало експертів називають відповідний законопроект відверто лобістським. Але ініціативну групу законодавців це не бентежить.

Нагадаємо, що закон ухвалювався непросто. Президент України зобов'язав допрацювати документ, урахувавши права віруючих громадян. Депутати погодилися з його думкою і внесли відповідну поправку: за бажанням віруючих можуть відмовитися від біометричних даних. Загалом гарант держави наголошує, що ухвалення закону – обов'язок України: «Над цим законом ми дуже багато працювали у різних форматах. Головна мета – це виконання своїх зобов'язань перед ЄС щодо лібералізації візового режиму. Ми зобов'язані їх виконувати».

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Захист персональних даних – основна проблема закону. До такої думки схильють суспільство численні експерти та політологи. Деякі з них аж надмір категоричні. І це ще більше підігріває ситуацію навколо впровадження біометричних паспортів: не тільки закордонних, а й внутрішніх. Виконавчий директор Української Гельсінкської спілки з прав людини Аркадій Бушенко саме з категорії радикально налаштованих: «Це форма сучасного кріпацтва, коли держава про нас знає все. Зараз непотрібно прикріпити людину до землі, щоб її контролювати, зараз до

Паспортизація по-українськи

ВІКТОР ЧУМАК,
директор
Українського
інституту
публічної
політики:

«Добру справу запровадження біометричних документів знову загнали в глухий кут клієнтськими бажаннями заробити якомога більше».

статтю прикріпити до інформації. Людина не зможе навіть поворухнутися, щоб держава не знала про це».

Виникає запитання: кому потрібні всі дані про людину? Чому слід боїтися несанкціонованого витoku інформації? Виявляється, зацікавитися нами можуть колектори, конкуренти з бізнесу, журналісти, чиновники, контролери... Цей реєстр можна продовжувати, усе залежить від конкретної ситуації.

Один з авторів закону депутат Василь Грицак мусив виправдовуватися перед українцями в інтерв'ю Радіо Свобода: «Витік інформації з бази неможливий, користуватися нею буде виключно держава. Загрози не існує абсолютно! Тому що вся база даних про фізичних осіб-громадян, яка буде в реєстрі, охороняється державою України, і це гарантує закон про захист персональних даних. Якщо ми кажемо, що в нас діє Конституція, в нас в Україні діють закони, значить, неможливо жодної деталі біометричної інформації про людину отримати якимсь шляхом», – запевнив Грицак.

У відповідь на це правозахисники стверджують, що саме представники держави й виявляться першими, хто користуватиметься базою з особистою інформацією. Наприклад, аби боротися з конкурентами, зруйнувати бізнес інших, чинити тиск на потрібних людей, знаючи їхню домашню адресу чи де мешкають родичі та близькі.

ГРОМАДЯНАМ – ЗАЙВИЙ КЛОПІТ

Поки що навіть добре поінформовані чиновники достеменно не можуть пояснити, чим обернеться паспортизація по-українськи. Що вже казати про пересічних громадян! Їм украй важко зорієнтуватися у термінологічній плутанині. Наприклад, замість нинішнього внутрішнього паспорта мають намір запровадити пластикову картку, але вона називатиметься по-старому – паспорт громадянина України. У міжнародній

Замість нинішнього внутрішнього паспорта мають намір запровадити пластикову картку, але вона називатиметься по-старому – паспорт громадянина України. У міжнародній практиці паспортом називають документ, оформлений у вигляді книжки і призначений для виїзду за кордон, а внутрішній ідентифікатор називається посвідчення особи, або ID-картка

практиці паспортом називають документ, оформлений у вигляді книжки і призначений для виїзду за кордон, а внутрішній ідентифікатор називається посвідчення особи, або ID-картка. На думку експертів, для українця достатньо було б мати два документи, що містять безконтактний електронний носій. Це вже згадана ID-картка, куди можна було б внести всі дані щодо соціального страхування, пенсійних внесків, страхування з охорони здоров'я тощо, та документ для виїзду за кордон, який міститиме власне біометричні дані (відбитки пальців чи сітківки ока). Однак у своїх ініціативах депутати пішли набагато далі. Тож відтепер електронні носії інформації міститимуть усі документи, що посвідчують особу та її соціальний статус. Це і соціальне посвідчення, і підтвердження інвалідності, і права водія, і посвідчення особи без громадянства, на постійне проживання, картка мігранта, посвідчення біженця, проїзний документ біженця і дозвіл на працевлаштування.

Ясна річ, що депутати дбали про полегшення роботи державним службовцям. Але у цьому разі виникає закономірне зауваження. Безконтактний носій інформації сам по собі нічого не вартий. Потрібна спеціальна система зчитування, а отже, у всіх

державних органах мають діяти спеціальні бази даних. Експерти резонно зауважують: навіщо створювати півтора десятка документів, якщо всі вони можуть міститися в одному? Аби додати громадянм України клопоту чи в законний спосіб спустошувати їхні гаманці?

Ще один клопіт для українців може представляти відсутність у новому паспорті громадянина України відомостей про місце проживання. Не секрет, що чимало адміністративних і соціальних послуг прив'язані до місця проживання, тож громадянин доведеться регулярно звертатися до чиновників за довідками про адресу проживання. А це означає додаткові фінансові витрати й згаяний час. На думку експертів, деякі положення закону суперечать чинному законодавству про адміністративні послуги, оскільки передбачають можливість розширення таких адміністративних послуг.

Тоді кому було вигідне ухвалення нового закону? І чому деякі держави – світові лідери взагалі відмовились від єдиного внутрішнього ідентифікаційного документа, а ми так поспішно запроваджуємо біометричні паспорти?

PS. Поки верстася номер, стало відомо, що Президент підписав закон про біометричні паспорти.

300
ГРИВЕНЬ
КОШТУВАТИ-
МЕ БІОМЕТРИ-
КА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ, ЗА
ДАНИМИ
ОРГАНІЗАЦІЇ
«ЄВРОПА БЕЗ
КОРДОНІВ»

ОПЛАТА ПРАЦІ | РОБОТОДАВЕЦЬ ВЧАСНО НЕ РОЗРАХУВАВСЯ

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИПЛАТОЮ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

? На нашому підприємстві існує заборгованість із виплати зарплати за чотири місяці. Як зобов'язати роботодавця виплатити колективу зарплату та якими мають бути дії профкому в цій ситуації?

Як повідомляє департамент правового захисту апарату ФПУ, відповідно до статті 94 Кодексу законів про працю України заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому вираженні, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу. Строки виплати зарплати регулюються нормами статті 115 КЗпП України та статтею 24 Закону України «Про оплату праці», у яких зазначається, що заробітна плата регулярно виплачується працівникам у робочі дні у строки, встановлені колективним або нормативним актом роботодавця, погодженим із виборним органом первинної профорганізації чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективним органом (а у разі відсутності таких органів – представниками, обраними та уповноваженими трудовим колективом), але не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує 16 календарних днів, та не пізніше 7 днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата. У разі коли день виплати зарплати збігається з вихідним, святковим або не-

робочим днем, то зарплата виплачується напередодні. Отже, зарплата за першу половину місяця (15 календарних днів) має ви-

чин затримання зарплати та притягнення винних до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності, що передбаче-

прав та інтересів членів профспілок в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, у відносинах із роботодавцями, а також з іншими об'єднаннями громадян. Профспілки виконують громадський контроль за виплатою зарплати.

Профспілковий комітет як уповноважений орган має право внести роботодавцеві, органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування подання про усунення порушень законодавства про працю, яке є обов'язковим для розгляду, та в місяч-

Статтю 34 ЗУ «Про оплату праці», ЗУ «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» встановлена компенсація працівникам втрати частини зарплати у зв'язку із порушенням строків її виплати, яка провадиться відповідно до індексу зростання цін на споживчі товари і тарифів на послуги у порядку, встановленому чинним законодавством.

плачуватися в період з 16 по 22 число, а за другу – з 1 по 7 число. Отже, у разі затримки зарплати на один і більше календарних місяців працівник має право звернутися із заявою до органів, які здійснюють контроль за дотриманням законодавства про оплату праці на підприємствах, як-от Мінсоцполітики України та його органів, органів Державної податкової інспекції, органів прокуратури, для перевірки при-

на статтю 36 ЗУ «Про оплату праці». Також на підставі пп. 1 п. 1 статей 96, 97 Цивільно-процесуального кодексу України працівник має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення нарахованої, але не виплаченої суми зарплати. Відповідно до статей 19, 21 ЗУ «Про профспілки...» профспілки, їх об'єднання здійснюють представництво і захист трудових, соціально-економічних

ний термін одержати від них відповіді. У разі не надання аргументованої відповіді у встановлений термін дії посадових осіб можуть бути оскаржені у місцевому суді. Для вирішення питання про задоволення вимог працівників на своєчасну оплату праці профком може ініціювати колективний трудовий спір у порядку, визначеному ЗУ «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРОФСПІЛКИ

? Які існують види і форми громадського контролю?

Як повідомляє департамент правової роботи апарату ФПУ, профспілки здійснюють свої повноваження шляхом поточного та планового контролю. Поточний здійснюється постійно під час виконання профкомом своїх функцій. Плановий контроль виконується відповідно до плану роботи профкому, на виконання рішень вищих профспілкових органів. Застосовуються також такі форми контролю, як перевірки (планові, позапланові, тематичні), збір інформації

під час особистого прийому або розгляду письмових звернень членів профорганізації до профкому, вирішення спільно з роботодавцем питань продуктивної зайнятості, оплати та охорони праці, робочого часу та відпочинку, соціально-економічних питань, визначення переліку й порядку надання працівникам соціальних пільг, погодження питань, надання дозволів, згоди (відмова у наданні згоди) у межах повноважень, передбачених законом, контроль за дотриманням умов колективного та трудових договорів працівників.

ЗАХИСТ ПРАВ

ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА – ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

? Хто може ініціювати притягнення керівника підприємства за статтю 46 ЗУ «Про профспілки...» спілки, їх права та гарантії діяльності профспілок на підприємстві?

За порушення чинного законодавства керівник підприємства може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності вищим за посадою керівництвом. До кримінальної відповідальності, що передбачена статтею 170 Кримінального кодексу України, після встановленої процедури перевірки може притягнути прокурор того чи іншого рівня – від районного до генерального прокурора.

ТИ І ПРАВО

ПРОБЛЕМА ВИДАЧІ ТРУДОВИХ КНИЖОК

? Нещодавно я звільнилася за власним бажанням із підприємства, на якому працювала деякий час. Однак роботодавець досі відмовляється повернути мені трудову книжку. Як бути у такому разі і куди звертатися?

КОНСУЛЬТУЄ
КЕРІВНИК ПРОЕКТУ
ФПУ «ТИ І ПРАВО»
АНАТОЛІЙ
БАШЛОВА

Згідно з пунктом 4.1 Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої наказом Мінпраці України, Мін'юсту, Мінсоцзахисту населення України від 29.07.1993 № 58, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17.08.1993 за № 110 (далі – Інструкція) у разі затримки видачі трудо-

вої книжки з вини власника або уповноваженого ним органу працівникові виплачується середній зарібок за весь час вимушеного прогулу. Днем звільнення вважається день видачі трудової книжки. Про новий день звільнення видається наказ і вноситься запис до трудової книжки працівника. Раніше внесені записи про день звільнення визнаються недійсними у порядку, встановленому пунктом 2.10 цієї Інструкції. Таким чином, дії роботодавця щодо не видачі трудової книжки у день звільнення є протиправними.

Тому Вам слід звернутися до роботодавця із заявою, у якій вказати на зазначені вище положення нормативно-правових актів, що регулюють це питання, і вимагати видачі трудової книжки із новим записом про звільнення (день, коли Ви отримаєте трудову книжку). Таку заяву краще написати у двох примірниках (один залишається у роботодавця, а на другому попросити поставити відмітку про прийняття, і зберігайте його як доказ Вашого звернення).

Також можна звернутися із заявою про порушення своїх прав до виборного органу первинної профорганізації, членом якої Ви є.

У разі залишення заяви поза увагою зверніться зі скаргою на дії роботодавця до відповідного територіального відділення Держінспекції з питань праці, до повноважень якої належить контроль за дотриманням законодавства про працю, зокрема щодо оформлення та ведення трудових книжок. У разі виявлення порушень інспекція подає власникові підприємства припис, який підлягає обов'язковому виконанню. Крім того, Вам, як заявникові, має бути повідомлено про вжиті заходи регулювання не пізніше як у місячний строк.

Крім того, з урахуванням зазначених вище правових норм у Вас є всі підстави для звернення з позовною заявою до суду за місцем проживання або за місцем розташування підприємства, на якому Ви працювали.

Якщо вам потрібна юридична консультація, звертайтеся безкоштовно до фахівців проекту «Ти і право» за тел.:

0 800 21-22-23
(працює цілодобово)

Молодий фотограф Мілан Буреш (перший зліва) і відомий фешн-фотограф Роберт Ванно (третій зліва) разом з організаторами виставки відповідають на численні запитання глядачів ▶

◀ Після спілкування з митцями всі очі мали змогу роздивитися їхні роботи

Очіма чеських фотомитців

Олена КОРОЛЬ

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Оцінювачі фотомистецтва мають нагоду побачити світ крізь об'єктив чеських митців, адже саме зараз проходять Дні чеської фотографії у Києві. 30 листопада відбулося відкриття серії виставок фоторобіт молодих чеських авторів Мартіна Туми, Якуба Скокана, Мілана Буреша та відомого фешн-фотографа Роберта Ванно. Ознайомитися з роботами можна до 16 грудня в галереї A-House. Особливістю виставки вважається незвичайна «Платинова колекція» Роберта Ванно, що її виконано у техніці фотодруку платиновитипії. Саме його роботи зібрали найбільше глядачів. Цікавим виявився документальний блок Якуба Скокана та Мартіна Буреша. Особливо чуттєвим є проект Якуба Скокана «Лукас», у якому глядачі спостерігають за хлопчиком, що хворий на аутизм. Хвилюючі світлини з усміхненим хлопчиком гості назвали проникливими та емоційними. Проект «Севастополь» Мілана Буреша переносить відвідувачів у радянські часи, хоча фото зроблені автором під час його нещодавньої подорожі Кримом. Мартін Тума презентував роботи сучасної ландшафтної фотографії «Пейзаж апостеріорі».

Організатори заходу підготували також кінопрограму, у рамках якої показали стрічки про знаменитих чеських фотографів, а також лекції для усіх охочих з історії чеської фотографії.

На виставці зібралося чимало небайдужих людей: і професійні фотографи, й аматори залюбки спілкуються з авторами та організаторами виставки. Такі зустрічі триватимуть у галереї «Печерська» до 16 грудня ▼

Не залишили байдужими глядачів емоційні роботи Якуба Скокана із серії «Лукас»

Найбільше глядацьких симпатій зібрали оригінальні світлини Роберта Ванно, виконані у рідкісній техніці платиновитипії

ДО 150-РІЧЧЯ З ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ

З ІМ'ЯМ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

У Києві на вулиці Ворovskyого, 18/2 розташований двоповерховий будинок, котрому вже 110 років. Споруда пережила революцію, громадянську війну, окупацію під час Великої Вітчизняної, різні перебудови й перепланування. Чула кроки й голоси багатьох видатних людей – і це окрема тема. А 1972-го гостинно прийня-

ла під своє склепіння Київський міський інститут удосконалення вчителів, на базі якого через багато років утворився Київський університет імені Бориса Грінченка. У виші діє науково-дослідна лабораторія грінченкознавства; її співробітники ревно та з любов'ю збирають матеріали, пов'язані з великим українським просвітите-

лем, ученим, письменником, педагогом, чие ім'я має навчальний заклад. І саме тут, на вул. Ворovskyого, 18/2, у згаданому старовинному будинку, де нині міститься ректорат, силами педагогів і студентів відкрито музей видатного просвітителя та гуманіста. А поруч, у скверіку, – пам'ятник Борисові Грінченку, споруджений

до 20-річчя незалежності України на кошти знову-таки студентів і викладачів університету та київських освітан. Як писав «День», цей факт є повчальною демонстрацією людської порядності, що увічнює пам'ять полум'яного патріота, чий вплив на становлення та розвиток української держави важко переоцінити.

ЮВІЛЕЙ

ЗАПОРІЗЬКІ АМАТОРИ СВЯТКУЮТЬ

Анатолій ЧЕРЕПЕХІН

завідуючий відділу культурно-масової, спортивної роботи і оздоровлення Запорізької облпрофради

У Запоріжжі за ініціативи голови ради директорів АТ «Мотор Січ», Героя України В'ячеслава Богуслаєва та голови профспілкового комітету Михайла Труша відбулося свято з нагоди 80-річчя Палацу культури ім. Т. Г. Шевченка АТ «Мотор Січ». Вітаючи присутніх, директор АТ із зв'язків з громадськістю Анатолій Малиш зазначив, що колектив Палацу культури впродовж багаторічної творчої діяльності створював належні умови для задоволення культурних і духовних потреб працівників підприємства та членів їхніх родин. Тисячі моторобудівників виховувались у самодіяльних колективах, а нині, вже як батьки, вони приводять до Палацу культури своїх дітей, залучаючи їх до мистецтва.

Колектив Палацу культури з ювілеєм привітали заступники міського голови Юрій Каптюх і голова обласної ради профспілок Віктор Сласт'юн. Учасники художньої самодіяльності та працівники палацу отримали грамоти від міської влади, ФПУ та облпрофради. Вітальні слова виголосили також працівники обласного та міського управлінь культури, колеги. Було наголошено, що багатозначність, висока якість підготовки амато-

рів, уміла навчально-творча робота, ретельний підхід до добору репертуару, професіоналізм керівників, копінка репетиційна праця задля вирощування талантів «з народу» є складовими успіху колективу. Присутніх зачарував концерт колективів художньої самодіяльності, шість із яких мають звання «народний самодіяльний колектив».

Глядачі насолоджувалися виступами заслуженого ансамблю танцю України «Запорожець» (художній керівник заслужений працівник культури України Анатолій Кошель), зразкового хореографічного ансамблю «Козачата» (художній керівник Вікторія Ватман), народного хору ветеранів «Мотор Січ» (художній керівник Володимир Косов), вокального ансамблю «Козаки-запорожці» (художній керівник Віктор Гнедков), народного ансамблю спортивно-балетного танцю «Грация» (керівники Олена та Андрій Книши), народної студії естрадного вокалу «Соната» (керівник Світлана Булюкіна), народного духового оркестру (керівник Анатолій Александров) та інших виконавців.

Усе це разом із новими технологіями оформлення сцени, професійною роботою ведучої створило атмосферу захоплення, радості й гордості за АТ «Мотор Січ».

ВСУПЕРЕЧ! / МОЖЛИВОСТІ ДУХУ ЗАВЖДИ НЕОБМЕЖЕНІ

Тетяна МОРГУН

оглядач «ПВ»

Передусім хотіла б нагадати рядки Булата Окуджави – відоме наслідування середньовічного французького поета Франсуа Війона, поета гіпнотичного, «контраверсійного» й парадоксального.

Пока земля еще вертится, пока еще ярок свет, Господи, дай же ты каждому, чего у него нет: умному дай голову, трусливому дай коня, дай счастливому денег... И не забудь про меня. Пока Земля еще вертится, – Господи, твоя власть! – дай рвущемуся к власти навластвовать всласть, дай передышку шедрому хоть до исхода дня. Каину дай раскаянье... И не забудь про меня. Господи мой Боже, зеленоглазый мой! Пока Земля еще вертится, и это ей странно самой, пока ей еще хватает времени и огня, дай же ты всем понемногу... И не забудь про меня.

Отже, – «чого в нього немає»... По суті, можна сміливо припустити, що це розмова про людей з обмеженими – у широкому сенсі – можливостями: незможні напівголодні старі, готові цілувати руки за подану гривню; люди, розлучені з батьківщиною (недаремно українська діаспора повсякчас демонструє яскравіші почуття до України); безробітні, виключені проти волі на мавиці існування... А мрії багатьох про владу та славу! Життя щедра на подібні приклади. Проте є приклади багатого сильніші: це люди з обмеженими фізичними можливостями, які не лише не капіту-

люють перед життям, а й стверджують і прикрашають його, живуть творчо, насичено, яскраво, на відміну від фізично здорових скептиків, песимістів, зневірених. У 1990 році мені випало познайомитися з дуже гарним струнким чоловіком без обох рук. Тоді йому вже було шістьдесят. Славетний художник із Канади, знааний у всьому світі Микола Бідняк. Батько його – буковинець, мати – фінка. Малим хлопчиком батько привіз Миколу до свого рідного села Ленківці, а 1945-го, прагнучи уникнути заслання до Сибіру, родина виїхала до Німеччини. Там п'ятнадцятирічний юнак під час оранки підірвався на міні й втратив обидві руки. Травматична ампутація.

Молодечі мрії розвіялися... Хлопець сидів перед чистим аркушем, стискаючи зубами олівець, і намагався записувати свої думки. Це було вкрай важко, літери розбігалися, тікали за край аркуша. Тоді він вирішив: стане художником. Не плачучи й не нарікаючи на долю, юнак малював, малював, малював...

Повернувшись до Канади, Микола Бідняк закінчив Інститут технологій і мистецтв у Едмонтоні, коледж мистецтв у Торонто. Його було прийнято до Світової асоціації митців, котрі малюють вустами й ногами (центр розташований у Ліхтенштейні). Персональні виставки Миколи Бідняка вразили світову

культурну громадськість, у тому числі українську. Його називали «генієм без рук». Бо крила, котрих позбувся сам, утілював у своїх пречудових картинах: акварелях, портретах, натюрмортах, іконописі – сповнених барв і світла, віри у незнищенність життя й Божої милости до кожної істоти й кожної травинки. Його картини – воїстину пісня торжества любові, і передусім це незабутній образ прекрасної Батьківщини. Останні десять років його життя (помер Микола Бідняк 2000-го року й похований на Личаківському цвинтарі у Львові) були найщасливішими: він одружився зі співучою львів'янкою

рив з іконопису. Микола Бідняк стає лауреатом Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка (хоч і був громадянином Канади та мріяв про українське громадянство).

«Я не знаю, чи знайшов себе, але наблизився до того стану, в якому почуваюся вільним, розкритим, деopusкаю якісь інтелектуальні обмеження й виходжу в емоційну сферу, – цитувала Миколу Бідняка газета «Молодий буковинець». – Я нічого не хочу нав'язувати своїми роботами, лише хочу прислуховуватися до навколишності, просіювати її через мозок, висловлювати позитивне...»

Зверніть увагу – висловлювати позитивне! А як пригадаєш хоча б... надіяється разів лихо пом'януту виставку «Українське тіло» в НаУКМА (та хіба лише що?!), де експоненти мають обидві руки та голосніше за всіх волюють про заборону цензури, то мимоволі звернешся до вірша Окуджави, додавши прохання до Всевишнього дати їм голову й душу.

Спадають на думку справжні життєві подвиги, скажі-

Вони гідні того, аби їхня
мужність і любов до життя
були оспівані

Марією Майчик, і взаємне кохання надихнуло митця на створення крапчих праць, якот «Ангел над Львовом», «Чорнобильська Богоматір», та пречудових жіночих образів, кожен із яких нагадує його кохану дружину.

1985 року митця удостоєно ордена Ярослава Мудрого V ступеня за серією історичних картин і портретів: «Князь Данило Галицький», «Гетьман Іван Мазепа», «Довбуш», «Битва під Крутами» та за цикл тво-

мо, неперевершених циркових артистів Левка Осинського та Сандро Дадеша, наших паралімпійців чи мужніх земляків в інвалідних візках, котрі танцюють, мандрують, народжують дітей, створюють живописні шедеври. І переконуєшся, що вони сильніші та прекрасніші за багатьох із нас, готових за всякої нагоди тремтіти й скиглити. Й що можливості крапчих із них, за великим рахунком, – такі необмежені.

УНІКАЛЬНА ВИСТАВКА

У Києві в Національному музеї Тараса Шевченка наприкінці листопада відкрилася незвичайна експозиція картин сімнадцяти художників – людей з обмеженими можливостями, котрі малюють, вишивають,

тримаючи пензель або голку зубами чи ногами. Експоненти мешкають в Україні, а також у близькому й далекому зарубіжжі. Виставку приурочено до десятиріччя Всеукраїнської громадської організації «Народна академія твор-

чості інвалідів» та Міжнародного дня інвалідів. Аналогіч такої експозиції в Україні немає. Організатори заходу поставили за мету привернути увагу громадськості до людей, котрі гідні того, аби їхня мужність і любов до життя

були оспівані. А також – відшукати можливість підтримати їх у майбутньому. Відвідувачі цієї виставки здебільшого плачуть – від замилування, повноти почуттів і вражень. І одностайно зауважують: усі роботи – сонячні, позитивні...

СПОРТ

ОЛЕГ ВЕРНЯЄВ – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ЕТАПА КУБКА СВІТУ

На етапі Кубка світу зі спортивної гімнастики, який проходив у чеській Оставі, українські спортсмени здобули дві нагороди. У вправі на брусах не було гідних конкурентів Олегу Верняєву. Його програма виявилася найскладнішою: базова оцінка складала 6,700, а за виконання композиції судді поставили 8,750 бала. Тож із сумою 15,450 Олег тріумфував у цій дисципліні. Уперше цього сезону на етапах Кубка світу зумів пробитися на п'єдестал пошани бронзовий призер Олімпійських ігор Олександр Воробійов. Як і у Пекіні-2008, українському гімнасту вдалося вправу на кільцях, і з оцінкою 15,500 Олександр здобув «бронзу» змагань.

ШАХИ | ШАХОВА КОРОНА ІДЕ В УКРАЇНУ

УШЕНІНА – ЧЕМПІОНКА СВІТУ!

Володимир ПОЛІТАЄВ
спортивний оглядач «ПВ»

Українка Ганна Ушеніна виборолла звання чемпіонки світу з шахів, обігравши на тай-брейку в російському Ханті-Мансійську у фіналі болгарку Антуанету Стефанову.

Упереддень фінальної битви більшість спеціалістів значно вище оцінювали шанси болгарського гросмейстера. Стефанова і справді заслужена і титулована шахістка, колишня чемпіонка світу, тоді як нашу спортсменку більшість згадувала хіба у переможній для української збірної шаховій Олімпіаді 2008 року. Однак, попри всі прогнози, Ганна Ушеніна здобула титул найсильнішої шахістки планети!

Фінал шахістки грали з чотирьох партій. У стартовій партії українка починала білими, однак до середини чорні зуміли не тільки захиститися, а й організувати потужну контратаку. На щастя, Ганні вдалося знайти вихід зі скрут-

ного становища, й обидві фіналістки зрештою погодилися на нічию. Наступна партія виявилася вдвічі коротшою, і спортсменки так само розписали «мирову». Мирний хід фіналу був перерваний у третій партії. Українка знову розпочала першою, і попервах здавалося, що у варіанті Чебаєнко, який розіграли шахістки, більше шансів буде в Антуанеті Стефанової, яку вважали справжнім знавцем цієї композиції. Однак, ні. Наша співвітчизниця загнала опонентку в кут і, не припускаючи помилок, вправно довела свою перевагу, примушавши болгарку капітулювати. Харків'янки залиша-

лося лише не програти в останній партії, однак...

Чи то саме близькість омріяної перемоги завадила, чи то весь вантаж помилок українка вирішила приборкити на заключний матч. Певно, усе ж далася знаки нервова напруга, бо після доволі рівного дебюту надалі в українки буквально ставалися фатальні промахи. Таким подарунком Стефанова не могла не скористатися, відтак рахунок у фінальному матчі зрівнявся. На спортсменок чекав тай-брейк – партія у «швидкі» шахи.

І знову більшість прогнозистів висловилися на користь болгарки. По-перше, через психологіч-

ний стан українки, у якої, здалося, шахова корона просто вислизнула з рук в останній момент. А по-друге, Стефанова – чинна чемпіонка світу зі «швидких» шахів. Але знову сталося не так, як гадалися.

У першій зустрічі з 25-хвилинним регламентом білими грала болгарка, яка у дебюті отримала позицію з мінімальною перевагою. Болгарський гросмейстер дозволила чорним активізувати свої фігури, тож позиція спростилася і зрівнялася. У затижній маневреній боротьбі чорні захищалися чітко й змогли відбити всі загрози. На 89-му ході, знявши з дошки майже весь комплект фігур, шахістки погодилися на нічию.

Натомість наступна, майже 94-ходова (!) партія, виявилася вирішальною. Ушеніна застосувала новинку і, залутовавши суперницю, захопила ініціативу. Зрештою, білі виграли другого пішака й чітко реалізували свою матеріальну перевагу.

Відтак рахунок у матчі став 3,5:2,5 на користь Ганни Ушеніної, яка стала 15-ю чемпіонкою світу з шахів. Захистити свій титул українці доведеться уже за рік – у протистоянні з переможницею серії Гран-прі китаянкою Хуо Цфань.

коротко

БІАТЛОН

ПІДГРУШНА ЗДОБУВАЄ «СРІБЛО» В ОСТЕРСУНДІ

Минулого вікенду у шведському Остерсунді відбулися старту першого етапу Кубка світу з біатлону.

Олена Підгрушна фінішувала у спринті (7,5 км) другою, пропустивши поперед себе лише норвежку Туру Бергер, який поступилася 16,9 с на дистанції. Водночас Олена на 2,5 с випередила росіянку Ольгу Вілухіну, яка й дістала бронзову медаль. Усі три призери у стрільбі припустилися по одному промаху. У тридцятці кращих фінішували також українки Юлія Джима, яка приїшла до фінішу 13-ю, та Віта і Валя Семеренки, які посіли відповідно 27-ме і 28-ме місця. Тура Бергер зрештою виявилася абсолютною переможницею, здобувши перемогу в Остерсунді й у гонці переслідування.

Олені Підгрушній не вдалося утримати другу позицію, тож за результатом виступу в загальному заліку Кубка світу вона піднялася на п'яте місце. Єдиною серед українок, хто зумів поліпшити свої позиції після спринту, була Віта Семеренко, яка піднялася з 27-го на 25-те місце. Юлія Джима фінішувала 30-ю, Валя Семеренко – 32-ю. У чоловіків на спринтерській дистанції 10 км Андрій Дериземля фінішувала 15-м, Сергій Седнев – 17-м, решта українців не пробілися до першої тридцятки. А у гонці переслідування у заліковій зоні фінішували тільки Дериземля, який перетнув фініш 38-м.

ОЛІМПІЗМ | КЛОЧКОВА ЗАЛИШАЄ ПОСАДУ

НАГОРОДА НА ТЛІ СКАНДАЛУ

Опікунська рада Премії креативного спорту визнала діяльність НОК України найкращою у світі, віддавши перемогу за успіхи у пропаганді спорту та олімпійських цінностей. Тим часом у вітчизняному олімпійському господарстві розгорівся скандал саме із приводу «пропаганди», і з приводу «цінностей».

Почалося все із опублікованого у блозі на «УП» повідомлення Яни Клочкової про рішення залишити посаду голови Київського відділення НОК України. Як відзначає чотириразова Олімпійська чемпіонка з плавання, коли вона рік тому очолила Київське відділення НОК, то чітко уявляла свою роль і місію на цій посаді. Однак на певному етапі вона зрозуміла, що «виконавчі органи НОК від мене чекають чогось іншого». «Пізніше стало зрозуміло, чого саме: проходок по подіуму як моделі, що рекламує спортивну форму, та людини, яка б перерізала червону стрічку під оплески спонсорів НОК», –

пише Клочкова. Також українська «Золота рибка» відзначила побутові негаразди, пов'язані з функціонуванням Київського відділення НОК. Зрештою, підсумовує Клочкова, вона «прийняла рішення піти із займаної посади глави КНОК і працювати на благо здоров'я українців уже в іншій системі координат». Реакція НОК не забарилася. На сайті організації було розміщено відповідну заяву, в якій повідомляється, що НОК України здивований необгрунтованими звинуваченнями на свою адресу. В організації відзначають, що «відділення є самостійною громадською організацією із своїми органами управління, са-

мостійно формуює свої доходи, бюджет, обсяг якого залежить від активності та уміння залучити кошти для своєї організації». Як зазначається, «підтримка НОК полягає у фінансовій, матеріальній, організаційній та методичній допомозі та покликана сприяти результативній роботі відділення, а не забезпечувати його утримання». «Ми відкриті для прозорого та конструктивного діалогу й звертаємося до всіх бути коректними у висловлюваннях та емоціях, які не мають нічого спільного з етичними нормами поведінки, прийнятими в міжнародному та українському олімпійському русі», – підсумовується у заяві.

ВІДЛУННЯ ПОДІЇ

ЗАОХОТЯТЬ СПОРТСМЕНІВ І ТРЕНЕРІВ

Уряд ухвалив постанову, згідною з якою спортсменам, які посіли четверте – шосте місця на Олімпійських іграх у Лондоні, а також їхнім тренерам виплатять грошові винагороди.

У деяких видах спорту українські спортсмени у Лондоні-2012 показали результати, які давали змогу розраховувати на місце на п'єдесталі пошани, але через різні причини вони залишилися без медалей. Тож Кабінет Міністрів прийняв рішення виплатити грошові винагороди в розмірі 50 тис. грн, 35 тис. грн,

25 тис. грн за четверте, п'яте і шосте місце відповідно. А також їхнім тренерам в індивідуальних видах програми – в розмірі 100% розміру винагороди спортсмена; у командних видах програми – у розмірі 50% загальної суми винагород, отриманих усіма спортсменами в окремому виді програми.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПЕРЕДПЛАТИТИ «ПРОФСПІЛКОВІ ВІСТІ» НА 2013 РІК!

ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ПРОФСПІЛКОВИХ ВИДАНЬ НА 2013 РІК

Як і раніше, видання широко висвітлюють діяльність Федерації профспілок України, галузевих і регіональних профспілок із захисту прав та інтересів трудящих. На шпальтах видань завжди – журналістські розслідування, дискусії, аналітика, соціальний захист, юридичні консультації, міжнародні новини, культура і спорт, конкурси та розваги.

Вартість передплати на 2013 рік не збільшилася і становить: газети «Профспілкові вісті» – 148,44 грн (передплатний індекс – 22152), журналу «Бібліотека голови профспілкового комітету» – 65,64 грн (передплатний індекс – 22909).

Передплатити видання можна в будь-якому поштовому відділенні України за «Каталогом видань України», або скориставшись послугою «Передплата ON-LINE» на корпоративному сайті ДП «Преса» www.presa.ua.

ВІТАЛІЙ КОЗЛОВСЬКИЙ ВІДЗНАЧИТЬ НОВИЙ РІК У ЛАЗНІ?

Співак отримав дуже привабливу пропозицію.

У Віталія Козловського вже є один цікавий варіант того, як зустріти Новий рік. – У розпал замовлень на новорічні корпоративи надійшло одне унікальне: хочуть мене почути в лазні за будь-які «бабки»!!! Замовниця навіть фотку надіслала – симпатична! От сиджу і думаю: а чому б і ні!? – розповів на своїй сторінці Віталій. Кумедно, що співачка Ольга Полякова вирішила підтримати Козловського коментарем: «Дехто з лазні починає...»

ДОЗВІЛЛЯ

ГОРОСКОП

10–16 грудня

ОВЕН Не варто бути надто активним. Намагайтеся вирішувати проблеми і завдання в міру їх надходження. Не варто нікуди поспішати, створюючи тим самим хаос навколо себе.

тесь або взялися не за свою справу. Спробуйте з'ясувати справжні причини фінансового падіння.

ТЕЛЕЦЬ Варто приділити увагу фінансовому стану. Займіться розрахунками і плануванням.

Тиждень буде сповненим суєти та марних переживань. Намагайтеся утримувати баланс між своїм настроєм і подіями, що відбуваються довкола вас.

БЛИЗНЮКИ Цього тижня потурбуйтеся про своє здоров'я і самопочуття близьких. Скористайтесь нагодою відвідати потрібного вам фахівця.

Тиждень чудовий в усіх відношеннях, особливо для тих, хто вирішив навести лад в своєму житті, оселі чи особистих стосунках. Для здійснення мрії буде достатньо вашого рішення, воли та дисципліни.

РАК Стежте за своїм харчуванням, а краще – отримайте консультацію у дієтолога. Сучасна медицина стверджує: ми є те, що ми їмо.

Є сенс дещо змінити обстановку і вирушити в подорож, провести тиждень в якомусь казковому і неймовірному місці. Особливо це стосується тих, хто тільки зав'язує романтичні стосунки.

ЛЕВ Більше часу приділіть стосункам з дітьми та коханими. Намагайтеся не нервувати через дрібниці, а спершу вислухати і зрозуміти, в чому ж насправді проблема.

Не перевантажуйте себе дрібними домашніми турботами, краще приділіть більше уваги своїй зовнішності.

ДІВА Не слід нехтувати порадами друзів, але й на віру сприймати варто далеко не все. Девіз вашого успіху: довіряй, але перевірай!

Не перевантажуйте себе дрібними домашніми турботами, краще приділіть більше уваги своїй зовнішності.

ТЕРЕЗИ Ваш фінансовий план потребує пильної уваги. Можливо, в чомусь ви помиляє-

УВАГА – КОНКУРС!

ОРГАНІЗУЙ ПЕРЕДПЛАТУ ПРОФСПІЛКОВОЇ ПРЕСИ НА 2013 РІК!

Підприємство «Профінформ» ФПУ оголошує конкурс на кращу організацію передплати газети «Профспілкові вісті» на 2013 рік. Конкурс проводиться серед регіональних профоб'єднань, профоб'єднань АР Крим та м. Києва. Мета конкурсу – стимулювати активність територіальних профоб'єднань щодо проведення річної передплати газети «Профспілкові вісті» на 2013 рік. Переможці конкурсу визначатимуться відповідно до даних ДП «Преса» (форма звітності СП-18) про передплату на газету «Профспілкові вісті» на 2013 рік станом на 25 січня 2013 року. Для переможців установлено три премії: перша – 3000 грн; друга – 2000 грн; третя – 1000 грн. Р.С. Переможцем конкурсу «Передплата-2012» була Закарпатська обласна рада профспілок.

КОНКУРС | ВАШІ 100 ГРИВЕНЬ ЗА НАШУ ПОМИЛКУ

Після виходу в світ минулого, 48-го, номера «ПВ» переможців, на жаль, не виявилися. Пропонуємо і в цьому номері спробувати знайти помилку та повідомити про неї електронною поштою profvisti@ukr.net або листом, вказавши при цьому домашню адресу та поштовий індекс, на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Чигоріна, 18, м. Київ, 01042. Хто зробить це правильно та швидше за всіх, одержить сто гривень.

СКАНВОРД

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, виріжте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Чигоріна, 18, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net.

Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає винагорода – піврічна передплата на газету «Профспілкові вісті».

ВІТАЄМО Івана Кабенка із с. Слобідка Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл., який правильно розгадав сканворд у № 48.

До уваги переможців конкурсу! Щоб отримати піврічну передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу та поштовий індекс.

Blank form for name and address.

Відповіді на сканворд, надруковані у № 48

Scrabble grid with words filled in and a list of correct answers.

Scrabble grid with clues and a list of correct answers.